

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Udržitelnost rozvoje Plzeňského kraje

Předkládá: Bc. Jana Kabátová

Vedoucí práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Udržitelnost rozvoje Plzeňského kraje“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svoji práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

Poděkování:

Děkuji panu JUDr. Tomášovi Loudovi, CSc. za cenné rady a připomínky k mé diplomové práci a čas věnovaný mým konzultacím.

Obsah

1.	Úvod.....	1
2.	Pojem udržitelnost, udržitelný rozvoj, rozvoj regionu.....	2
3.	Charakteristika Plzeňského kraje	4
3.1	Veřejná správa.....	6
3.2	Sociální podmínky	8
3.3	Environmentální podmínky.....	10
3.4	Ekonomické podmínky	11
4.	Vývoj a tendence spádových politik na daném území	14
4.1.	Sociální a demografický vývoj.....	14
4.2.	Environmentální vývoj.....	16
4.3.	Ekonomický vývoj	16
5.	Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+.....	18
5.1.	Analytická část	18
5.2.	Strategická část.....	28
5.3.	Implementační část.....	56
5.4.	Akční plán	57
6.	Závěr.....	62
	Resumé	64
	Seznam zkratk.....	65
	Přehled pramenů.....	66

1. Úvod

Plzeňský kraj je třetí největší kraj české republiky a rozkládá se na jejím jihozápadě. Sousedí s Karlovarským, Středočeským a Jihočeským krajem a s Bavorskem.

Pro tento kraj je charakteristická vysoká koncentrace ekonomických subjektů, obyvatel a občanské vybavenosti v jeho Statutárním městě Plzni oproti zbytku území. Kraj má dobré sociální podmínky je ekonomicky výkonný, bohatý na přírodní a kulturní bohatství a má dobré předpoklady pro další rozvoj.

Cílem této práce je specifikovat podmínky, které jsou pro tento kraj typické, nastínit slabé a silné oblasti jeho rozvoje a zhodnotit činnost, kterou kraj vynakládá pro udržitelnost a efektivitu rozvoje svého území. Pouhý růst není z dlouhodobého hlediska možný, proto je důležité při rozvoji jakéhokoliv územního celku dodržovat principy trvale udržitelného rozvoje.

V první části této práce se čtenář stručně seznámí s klíčovými pojmy, kterými jsou udržitelnost, udržitelný rozvoj a rozvoj regionu a zjistí, co by měl splňovat úspěšný region a jaké jsou klíčové oblasti vysoce rozvinutých regionů.

Další kapitola obsahuje obecnou charakteristiku Plzeňského kraje, jeho veřejnou správu, sociální, environmentální a ekonomické podmínky pro další rozvoj. Právě od těchto podmínek se odvíjí hrozby a příležitosti, kterým daný region čelí.

Hlavní částí je zpracování strategického dokumentu Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+. Ten slouží k harmonizaci regionálního rozvoje kraje a vychází z něj další strategické dokumenty kraje v konkrétních oblastech. Součástí tohoto dokumentu je Akční plán, který obsahuje výčet navrhovaných aktivit. Poslední částí práce je právě zpracování Akčního plánu a zjištění informací o realizaci plánovaných aktivit, doplněných v poznámkovém aparátu.

Závěr práce obsahuje shrnutí zjištěných poznatků tedy zhodnocení rozvoje kraje a míru naplňování stanovených plánů plynoucích z Programu.

2. Pojem udržitelnost, udržitelný rozvoj, rozvoj regionu

Udržitelnost je schopnost nějakého systému dále se vyvíjet, případně udržet stávající stav, nikoliv však snižovat jeho úroveň. Pro tuto práci vnímáme udržitelnost především jakožto harmonii mezi třemi základními pilíři politiky udržitelného rozvoje. Jedná se o pilíř ekonomický, environmentální a sociální. Cílem politiky udržitelného rozvoje je zajistit kvalitní stav ve všech sférách současným a zároveň budoucím generacím.

Tato politika vyplývá především ze světových dohod, diskutují o ní odborníci na světových fórech a určují ji globální organizace jako například OSN. Na úrovni České republiky je upravována především strategickými dokumenty Vlády ČR, které jsou vytvářeny na základě dokumentů OSN. Jedním z hlavních dokumentů vydaných pod OSN je Agenda 21, která se stala základním zdrojem celé této politiky. V Agendě 21 jsou stanoveny základní cíle a principy o které se udržitelný rozvoj opírá.

Jedná se o jednu z nejmladších veřejných politik, jelikož o jejím vzniku se dá mluvit až ve druhé polovině 20. století. V té době se začaly objevovat práce na téma konečnosti zdrojů a vznikajících potíží z hospodářského růstu. Jednou z prvních prací zabývajících se touto problematikou je kniha Meze růstu (1972, Římský klub), která upozorňuje na to, že pokud bude čerpání zdrojů dále pokračovat obdobným způsobem, může dojít k celosvětovému zhroucení. Další důležitou prací je zpráva Naše společná budoucnost (1987, Světová komise pro životní prostředí a rozvoj), také známá jako Zpráva Brundtlandové. Tato práce uvádí, že hospodářský růst je třeba usměrnit, nikoliv zastavit. Také je zde poprvé uveden a definován termín „trvale udržitelný rozvoj“.

Je výhodné určovat tuto politiku globálně, ale její proveditelnost je kvalitnější na co nejnižší úrovni. Tedy dle globálních zásad upravit cíle pro daný stát a její výkon uložit územním samosprávným celkům, krajům a obcím, které by následně kontroloval a usměrňoval dle prokázaných výsledků.

V kontextu této práce tedy vnímáme udržitelnost jako schopnost krajské politiky udržet, či zlepšit situaci v kraji na úrovni sociální, environmentální a ekonomické.

„Právo na rozvoj je nezcizitelným lidským právem, na jehož základě má každá lidská bytost a všechny národy právo účastnit se a požívat ekonomického, sociálního,

*kulturního a politického rozvoje, přispívat k tomuto rozvoji, v němž mohou být plně realizována všechna lidská práva a základní svobody.*¹

Rozvoj každého regionu je naprosto individuální a záleží na podmínkách, které mu území, jeho historický vývoj a současné příležitosti poskytují. Není proto snadné nalézt jednoduchou odpověď na otázku jak danou oblast co nejefektivněji rozvíjet. Je potřeba zkoumat různé jevy uvnitř regionu a skutečnosti, které na něj působí zvnějšku.

Mezi vnitřní vlivy můžeme řadit například přírodní podmínky, co do chráněných území, krajinných prvků, možností těžby, dále demografický vývoj, zaměstnanost, podnikání a různé další přírodní, ekonomické a sociální ukazatele.

Z hlediska vnějších vlivů hraje zásadní roli geografické umístění regionu a národní a nadnárodní politická a regulační rozhodnutí, která chod regionu významně ovlivňují. Značný dopad má například také spolupráce s jinými regiony a atraktivita území pro cestovní ruch².

Mezi klíčové oblasti, které jsou vysoce rozvinuté především v nejúspěšnějších regionech, patří například:

- Excelentní výzkum a špičkové rozhraní (interface) mezi výzkumem a podnikovou sférou.
- Podpora talentů
- Podnikatelská kultura a role vzorů
- Inteligentní peníze a kvalifikované poradenství
- Kontakty, sítě, klastry
- Řízení (governance) a regulační rámec
- Kvalita života a atraktivita regionu
- Dopravní dostupnost

Zjednodušeně lze konstatovat, že za úspěšný region považujeme takový region, který je schopen vytvářet a udržovat přírodní, společenské a hospodářské podmínky, které umožňují místním podnikatelům plynulý chod a rozvoj jejich podnikání, nabídku atraktivních a dobře placených míst pro místní obyvatele, kteří žijí kvalitní sociální život v příznivém životním prostředí.³

¹ Deklarace o právu na rozvoj (OSN, 1986)

² KABÁTOVÁ, Jana. Politika udržitelného rozvoje. Plzeň, 2017. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra veřejné správy. Vedoucí práce JUDr. Tomáš Louda, CSc.

³ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje. Nástin, kritika, implikace*. Univerzita Karlova v Praze, 2011. Str. 281-284.

3. Charakteristika Plzeňského kraje

Plzeňský kraj o velikosti 7 649km² se rozkládá na jihozápadě České republiky. Jedná se o třetí největší kraj České republiky. Tento kraj disponuje 15 obcemi s rozšířenou působností, 35 obcemi s pověřeným obecním úřadem a 501 obcemi.

Základní data o Plzeňském kraji (leden 2019)

Rozloha	7 649 km ²
Počet obyvatel	583 686
Počet obcí s rozšířenou působností	15
Počet obcí s pověřeným obecním úřadem	35
Počet obcí	501
Průměrná hrubá mzda	29 998 Kč
Nezaměstnanost	2,12%

Tabulka 1: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ k 27. 1. 2019

Plzeňský kraj sousedí s krajem Karlovarským na severozápadě, Středočeským na severovýchodě, Jihočeským na jihovýchodě a státní hranicí se SRN (Bavorskem). Kraj je rozdělen na sedm okresů (Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov). Tyto okresy se markantně liší krajinným charakterem, počtem i skladbou obyvatelstva, ekonomickým potenciálem, velikostí i hustotou osídlení.

Plzeňský kraj můžeme také rozdělit na oblast Plzeňské pahorkatiny, Brdské vrchoviny, Český les a Šumavu. V jednotlivých územních celcích jsou též výrazně odlišné klimatické, geologické a hydrologické podmínky.⁴

⁴ Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017

Obr. 1.: Poloha a vnitřní uspořádání Plzeňského kraje (Poloha a vnitřní uspořádání Plzeňského kraje. *Plzeňský kraj* [online]. 2012 [cit. 2018-11-05]. Dostupné z: https://plzensky-krj.webnode.cz/files/200000013-b7133b80d4/mapa_plz_kraj.jpg)

Přirozeným centrem kraje je metropolitní město Plzeň, kolem nějž se nachází vysoká koncentrace venkovských sídel. Právě jejich velké množství je typickým rysem tohoto území. Více než 4/5 rozlohy tvoří katastrální území obcí do 2 000 obyvatel a žije v nich přes 30% obyvatelstva celkem. Se svým podílem 5,4% na celkovém počtu obyvatel se řadí jako druhý nejřidčeji zalidněný kraj v České republice. Počtem obyvatel je devátý.

Dalšími centry jsou Klatovy, Domažlice, Tachov nebo Rokycany. Velký význam mají i menší města jako jsou například Sušice, Stříbro, Plasy, Kralovice, Horšovský Týn, Přestice, Nepomuk aj.⁵ Ekonomické a sociální vybavení těchto měst hojně využívají obyvatelé přilehlých obcí.

V oblasti kolem Plzně jsou také soustředěny zásoby nerostných surovin, které jsou základním potenciálem pro rozvoj zpracovatelského průmyslu. Jedná se konkrétně o černé uhlí, žáruvzdorné a keramické jíly a stavební kámen. V podhůří Šumavy se nalézá vápenec. Plzeňský kraj nabízí také příznivé podmínky pro zemědělství. Téměř 50% celkové rozlohy pokrývá zemědělská půda a z toho 67,2% podíl orné půdy.

⁵ Základní informace o kraji. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/plzensky-kraj>

Dostatečné přírodní zdroje nalezneme i v lesním hospodářství. Podíl zalesněné plochy regionu činí 40,3%. Tyto plochy nalezneme především na území Šumavy, Českého lesa a Brdské vrchoviny. Kraj zaujímá čtvrté místo v celkovém objemu těžby dřeva jehličnatých stromů.⁶

3.1 Veřejná správa

Úkolem každého kraje je pečovat o všestranný rozvoj jeho území a potřeby svých občanů prostřednictvím samosprávy, kterou disponuje. Při této činnosti je povinen chránit veřejný zájem.

Nejvyšším rozhodujícím orgánem kraje je krajské zastupitelstvo. Zastupitelstvo Plzeňského kraje je složeno z 45 členů. Zastupiteli zvoleným hejtmanem Plzeňského kraje je Josef Bernard (ČSSD). Rada Plzeňského kraje je devítičlenná.

O přenesenou působnost, s výjimkou věcí, které jsou svěřeny zastupitelstvu a zastupitelstvem svěřenou samosprávu se stará krajský úřad který je tvořen ředitelem a zaměstnanci kraje zařazenými pod tento úřad.

Kraj se z hlediska správy dělí na okresy, obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem.

- **Okresy**

V Plzeňském kraji jsou stanoveny tyto okresy: Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov.

- **Obce s rozšířenou působností (ORP)**

Státní správu na území Plzeňského kraje dále vykonává 14 obcí s rozšířenou působností. Jedná se o obce: Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice a Tachov.

- **Obce s pověřeným obecním úřadem**

Kraj dále můžeme členit na obce s pověřeným obecním úřadem. Tučně vyznačené obce jsou zároveň ORP. Jedná se o těchto 35 obcí: Bezručice, **Blovice**, Bor, Dobřany, **Domažlice**, Holýšov, **Horažďovice**, **Horšovský Týn**, Kašperské Hory, Kdyně, **Klatovy**, **Kralovice**, Manětín, Město Touškov, **Nepomuk**, Nýrsko, **Nýřany**, Planá, Plánice, Plasy, **Plzeň**, Poběžovice, **Přeštice**, Radnice, **Rokycany**, Spálené

⁶ Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017

Poříčí, Staňkov, Starý Plzenec, **Stod, Stříbro, Sušice, Tachov**, Třemošná, Všeruby, Zbiroh.⁷

V rejstříku svazků obcí je zapsáno několik dobrovolných svazků obcí zaregistrovaných na území Plzeňského kraje. Tyto svazky vzájemnou spoluprací vytvářejí lepší ekonomické, přírodní či sociální podmínky pro svoje území.

Exemplárně můžeme uvést například Chodskou ligu v likvidaci, založenou 12. 6. 1998 s opravdu širokým okruhem zájmů. Jedná se o tento předmět činnosti:

Spolupráce členských obcí v těchto oblastech: všeobecná ochrana životního prostředí v zájmovém území; společný postup při dosahování ekologické stability zájmového území a jeho trvalé obyvatelnosti; koordinace významných investičních akcí v zájmovém území; koordinace obecních územních plánů a územní plánování v regionálním měřítku; sladování zájmů a činností místních samospráv a společné ovlivňování výkonu státní správy v zájmovém území; zastupování členů svazku při jednání o společných věcech s třetími osobami (orgány státní správy, obchodními partnery, kontrolními orgány apod.); zajišťování a vedení předepsané písemné, výkresové, technické a jiné agendy jednotlivých společných akcí; propagace svazku a jeho zájmového území; spolupráce při rozvoji cestovního ruchu v zájmovém území.⁸

Tyto svazky obcí se aktivně podílejí na rozvoji vzájemnou spoluprací, ochranou a prosazováním svých společných zájmů. Na rozdíl od organizací a orgánů na vyšších úrovních, disponují hlubokou znalostí vlastního území a potřeb svých občanů.

⁷ Plzeňský kraj. *Statnisprava.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/CZ032>

⁸ Dobrovolné svazky obcí. *kevis.plzensky-kraj.cz* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: http://kevis.plzensky-kraj.cz/index.php?action=zaznam&lang=cz&id_tabulka=609&format=sestava_html&listovani=a:1:%7bs:5:%22count%22;i:5000;%7d

3.2 Sociální podmínky

Obyvatelstvo a osídlení

Pro toto území je typický vysoký počet malých sídel s nerovnoměrným rozmístěním, chybí zde středně velká města. V padesáti sedmi městech na území kraje žije necelých 70% obyvatel z celého kraje.

„Hlavní sídla kraje leží na rozvojových osách regionálního významu a na západní ose, která spojuje Plzeň s Prahou a směřuje koridorem k hranici s Německem. Mimo tyto osy se nachází řídce zalidněná území s převažující obytnou a zemědělskou funkcí, s nedostatečně vyvinutou sociální a technickou infrastrukturou a omezenou dopravní obsluhností. K oživení těchto sídel přispívá vznik malých podniků, obnova řemesel a rozvoj služeb vázaných na cestovní ruch. Aby mohly být některé aktivity alespoň částečně realizovány, sdružují se obce do mikroregionů.“⁹

Školství

Tento region je vybaven hustou sítí předškolních a školních zařízení. Vysokoškolské vzdělání poskytuje Západočeská univerzita, která se skládá z devíti fakult (aplikovaných věd, designu a umění Ladislava Sutnara, elektronické, ekonomické, filozofické, pedagogické, právnické, strojní a zdravotnických studií). Také mohou studenti studovat na lékařské fakultě v Plzni, která patří pod Univerzitu Karlovu v Praze, dále v univerzitním středisku v Plzni, které patří pod Metropolitní univerzitu, o.p.s. v Praze a v Klatovech, kde poskytuje vysokoškolské vzdělání provozně ekonomická fakulta, která je součástí České zemědělské univerzity v Praze.¹⁰

Zaměstnanost

Plzeňský kraj je jednou z oblastí s nejnižším podílem nezaměstnaných. V porovnání s ostatními kraji je zařazen na druhé místo. V rámci kraje nejvyšší podíl nezaměstnaných vykazují okresy Tachov a Domažlice. Nejnižší podíl nalezneme v okresech Plzeň-město, Plzeň-jih a Rokycany.

Nejobtížněji hledají zaměstnání lidé s nízkou kvalifikací, osoby se zdravotním omezením, absolventi škol a administrativní pracovníci se středoškolským vzděláním. Nejžádanější jsou zaměstnanci v technických profesích.¹¹

⁹ Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017

¹⁰ Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017

¹¹ Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017

Zdravotnictví

Kraj disponuje jedenácti nemocnicemi s přibližně třemi a půl tisíci lůžky včetně ambulantní části. Kraj vlastní čtyři akutní nemocnice a dvě nemocnice následné péče.

Za účelem rozvoje a zefektivnění poskytování zdravotní péče v nemocnicích, které kraj vlastní, byla založena společnost Nemocnice Plzeňského kraje, a.s. V celé řadě nemocnic, které do této společnosti patří, se aplikuje jednotné řízení a koordinace strategických činností, jakými jsou plánování rozvoje, ekonomické plánování, jednání o úhradách za zdravotní péči, péče o lidský kapitál, společné nákupy, rozvoj kvality zdravotní péče, PR a marketing¹². Jedná se o nemocnice zobrazené na obrázku č. 2.

Obr. 2: Nemocnice Plzeňského kraje, a.s. zobrazené na mapě kraje (Nemocnice Plzeňského kraje, a.s. In: Nemocnice Plzeňského kraje [online]. 2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.nemocnicepk.cz/o-spolecnosti/>)

V posledních letech kraj postupně snižuje ztrátu svých nemocnic, hradí ji jako služby obecného hospodářského zájmu. V letech 2017 a 2018 uhradil 590 milionů korun a pro rok 2019 počítá s 240 miliony korun.¹³

Kultura

Pro svoje kulturní kvality bylo město Plzeň v roce 2015 evropským hlavním městem kultury. Nabízí širokou nabídku v oblastech kultury, památek, sportu, relaxace a volnočasových aktivit. Mezi významné památky patří například zřícenina hradu Radyně, barokní zámek Nebílovy, renesanční zámek Kozel, zámek Zbiroh nebo také

¹² Nemocnice Plzeňského kraje, a.s. *Nemocnice Plzeňského kraje* [online]. 2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.nemocnicepk.cz/o-spolecnosti/>

¹³ Kraji se daří postupně snižovat ztrátu svých nemocnic. *Plzen.cz* [online]. 2017, Led 3, 2019 [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: <https://www.plzen.cz/kraji-se-dari-postupne-snizovat-ztratu-svych-nemocnic/>

Plaský klášter. Atraktivní je také science centrum Techmania, zoologická zahrada, sportovní areál Škodaland, Darovanský dvůr, vodní hamr v Dobřívě a spousta dalších.¹⁴

3.3 Environmentální podmínky

Pro území Plzeňského kraje je typická pestrost přírodních podmínek. Dominantním fenoménem je pásmo pohraničních pohoří na jihozápadě a Plzeňská kotlina na severovýchodě kraje. Ostatní území tvoří pahorkatiny Plzeňská pahorkatina a část Brdské vrchoviny.

Největší podíl hlavních vodních toků tvoří povodí Berounky – Plzeňsko, Kralovicko, Tachovsko, Domažlicko, Rokycansko a část Klatovska. Zbytek Klatovska a Sušicko patří k povodí horní Otavy.¹⁵

V tomto regionu můžeme nalézt velké množství chráněných území v různých stupních ochrany. Při výpočtu z obvodových hranic chráněných území představuje jejich rozloha 18% výměry kraje.¹⁶ Mezi nejvýznamnější patří především Šumava, kterou spravuje NP a CHKO Šumava, Český les, Slavkovský les a Křivoklátsko. Dále v této oblasti nalezneme 196 maloplošných chráněných území.

Dle hodnot měřených emisí je životní prostředí v Plzeňském kraji hodnoceno příznivě, to znamená, že dosahuje nižších hodnot než ČR. V roce 2015 představovaly měrné emise oxidu siřičitého 0,86 t/km², což je 55,2 % úrovně měřených emisí v ČR, měrné emise oxidů dusíku 1,04 t/km² (tj. 50 % úrovně ČR), oxidu uhelnatého 3,66 t/km² (tj. 57,3 % úrovně ČR) a tuhých emisí 0,39 t/km² (tj. 70,2 % úrovně ČR).

Výjimkou tohoto příznivého stavu životního prostředí regionu je město Plzeň a jeho bezprostřední okolí. V této oblasti hodnoty měřených emisí mnohonásobně převyšují zjištěné hodnoty v ČR. Životní prostředí je zde extrémně narušeno vysokou koncentrací průmyslových aktivit a silniční dopravou. Nejzrozsáhlejší devastace krajiny byla způsobena těžbou v oblastech Nýřany-Tlučná-Vejprnice, Břasy-Radnice a na Stříbrsku a Ejpovicku.¹⁷

¹⁴ Plzeňsko. *Kudyznudy.cz: CzechTourism* [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/Kam-pojedete/Plzensko-a-Cesky-les/Plzensko.aspx>

¹⁵ Základní informace o kraji. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/plzensky-kraj>

¹⁶ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje. Plzeň: Český statistický úřad, 2018.

¹⁷ Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017

3.4 Ekonomické podmínky

Z pohledu ekonomiky je Plzeňský kraj průměrně rozvinutý. Na republikovém HDP se dlouhodobě podílí přibližně 5ti procenty. Téměř dvě třetiny celkového HDP kraje tvoří vysoká ekonomická výkonnost města Plzně.

Nejvýznamnějšími průmyslovými odvětvími v Plzeňském kraji jsou strojírenství, potravinářství, průmysl stavebních hmot a keramiky, výroba a distribuce energií, hutnictví.

„Strojírnoství je spojováno především se jménem Škoda. Mezi hlavní výrobní sortiment patří zařízení pro klasickou i jadernou energetiku a petrochemii, výroby hutí a kováren, těžké obráběcí stroje, zařízení pro válcovny, pro zpracování cukrové třtiny, hydraulické a vulkanizační lisy, převodovky, kolejové dopravní prostředky, trolejbusy, kompletní elektrické pohony, turbíny pro paroplynové cykly a odběrové parní turbíny. Dalšími důležitými průmyslovými podniky, které ovlivňují ekonomiku kraje, jsou: DIOSS Nýřany a.s. orientující se na výrobky z plechů a trubek, Okula Nýrsko a.s. zaměřená především na zpracování plastických hmot a LASSELSBERGER, s.r.o. reprezentující keramický průmysl.“¹⁸

Za zmínku stojí i účast zahraničního kapitálu u průmyslových podniků v tomto kraji. Podíl 3,4 % dvojnásobně převyšuje republikový průměr. Pro zahraniční investory je oblast přitažlivá především díky své poloze. Mezi nejvýznamnější představitele zahraničních firem patří například:

- Panasonic AVC Networks Czech s.r.o. – výroba panelů s plochými zobrazovacími displeji.
- YAZAKI Wiring Technologies Czech s.r.o. – výroba komponentů pro automobilový průmysl.
- VISHAY ELECTRONIC s.r.o. – výroba elektronických součástek
- BORGERS CS spol. s r.o. – výroba tkanin a textilních podlahových krytin pro automobilový průmysl
- MD ELEKTRONIK spol. s r.o. – výroba kabelových propojek
- Daikin Industries Czech Republic s.r.o. – výroba tepelných čerpadel, klimatizační techniky a ventilačních systémů

¹⁸ Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017 str. 24.

Okresy Domažlice, Klatovy a Tachov jsou součástí euroregionů Evropského programu podpory příhraniční spolupráce. Sousední Bavorsko, jeden z nejvyspělejších regionů v EU, tak svou spoluprací přispívá ke zmírňování sociálně ekonomických rozdílů.

Díky svojí poloze a rozmanitosti je Plzeňský kraj také atraktivním pro rozvoj cestovního ruchu. Nejvýznamnější zahraniční skupinou jsou občané SRN, kteří přicházejí do Plzeňska přes hraniční přechody Rozvadov, Folmava a Železná Ruda. Region opakovaně navštěvují i obyvatelé ostatních větších měst ČR. Město Plzeň, které tvoří centrum celého kraje, nabízí velké množství kulturních památek.

Mezi zajímavosti patří například 20 km rozsáhlé historické podzemí, které je tak nejrozsáhlejší ve střední Evropě. Unikátním přírodním pozdně gotickým dílem z 15. stol je Bolevecká rybníční soustava. Tato soustava je poutavá z hlediska technického i krajinářského a také hustou sítí rekreačních a turistických cest. V neposlední řadě jsou často navštěvovanými místy například Zoologická a botanická zahrada města Plzně nebo rozhledny na vrších okolo Plzně, mezi které například Krkavec, Chlum a Sylván.

Z kulturních památek můžeme zmínit barokní zámek Manětín, klášterní konvent v Plasích (národní kulturní památka), zříceniny gotických hradů Radyně a Buben, renesanční zámek Kaceřov, zříceninu hradu Rabštejn nad Střelou. Renesanční zámek Horšovský Týn vodní hrad Švihov, zámek Kozel, barokní zámek Nebílovy, zámek Lužany, klášter v Kladrubech, hrad Kašperk, zříceninu gotického hradu Libštejn a mnoho dalších. Lákavý je také velký výběr každoročních festivalů a slavností.

K rekreačnímu vyžití nabízí tento kraj například velké množství činností na Šumavě, léčebný pobyt v Konstantinových Lázních či na přehradní nádrži Hracholusky nebo řece Berounce.

Mezi nejvýznamnější podniky v potravinářství patří především Plzeňský Prazdroj a.s. (největší importér piva), který se stal součástí mezinárodní skupiny Asahi Group Holdings Ltd (japonská pivovarnická společnost). Dále Stock Plzeň a.s. (tradiční výrobce lihovin) v současné době největší výrobce lihovin v České republice a Bohemia Sekt Českomoravská vinařská a.s. (významný producent vín).

Registr ekonomických subjektů k 31. 12. 2017 zaznamenává 145 763 ekonomických subjektů na území kraje. To je 5,1 % evidovaných subjektů v ČR. Meziroční srovnání ukazuje rozdíl o 0,8 % tedy 1 218 subjektů navýšení. Většina subjektů sídlí v okrese Plzeň město.

Nejvýznamnější roli v zaměstnanosti Plzeňského kraje hraje 58 subjektů s 500 a víc zaměstnanci, z toho 20 zaměstnává 1 000 a více zaměstnanců. Mezi tyto organizace, které zaměstnávají největší počet pracovníků, patří například: Fakultní nemocnice, Psychiatrická léčebna Dobruška, Plzeňský prazdroj a.s., Západočeská univerzita v Plzni, Panasonic AVC Networks Czech, s.r.o., Daikin Industries Czech Republic s.r.o., IDEAL AUTOMOTIVE Bor, s.r.o., ČEZ Zákaznické Služby, s.r.o., PRESENTE Plus, s.r.o., VISHAY ELEKTRONIC, spol. s r.o., HP-Pelzer s.r.o., ŠKODA TRANSPORTATION a.s., Doosan ŠKODA POWER s.r.o., ŠKODA JS a.s., MD ELEKTRONIK spol. s r.o., LASSELSBERGER, s.r.o., Statutární město Plzeň, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje, GRAMMER CZ, s.r.o., BORGERS CS spol. s r.o. a další.¹⁹

¹⁹ Statistická ročenka plzeňského kraje 2017 str. 24 - 25

4. Vývoj a tendence spádových politik na daném území

Tato kapitola vychází především z dat zpracovaných Českým statistickým úřadem v dokumentu Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje vydaného 31. 8. 2018, který obsahuje údaje o vývoji těchto oblastí pro rok 2017. Nejedná se o podrobný popis vývoje, ale pouze o výběr důležitých dat pro tuto práci a její následující kapitoly.

4.1. Sociální a demografický vývoj

Sociální vývoj

V roce 2017 dosáhla míra zaměstnanosti nejvyšší hodnotu 59,4% od roku 2012. Podílem nezaměstnaných se Plzeňský kraj s hodnotou 2,55% řadí na druhé místo za hlavní město Prahu (2,34).²⁰

Průměrný roční hrubý příjem na osobu v roce 2017 činil 204 252 Kč a průměrná hrubá měsíční mzda dosahovala výše 28 676 Kč. Téměř polovina domácností vyjádřila názor, že vycházela s příjmem s menšími obtížemi.

Především z důvodu poklesu počtu obyvatel ve věku 20 – 24 let se v posledních letech rapidně snížil počet studentů vysokých škol s trvalým pobytem na území kraje.

V roce 2017 bylo v Plzeňském kraji vydáno 423,5 tisíc Kč na dávky státní podpory. Kraj vykazoval výdaj 2 943 Kč na jednoho obyvatele, čímž se řadil na poslední místo ve srovnání s ostatními kraji.

V oblasti kriminality je na tom nejhůře okres Plzeň-město, kde byla spáchána více než jejich polovina z celého kraje. Celkově bylo registrováno 9 727 trestných činů a to převážně majetkových.²¹

Demografický vývoj

I přesto, že úmrtnost převažuje nad množstvím narozených, počet obyvatel Plzeňského kraje roste. Tento růst je způsoben migrací z jiných krajů České republiky

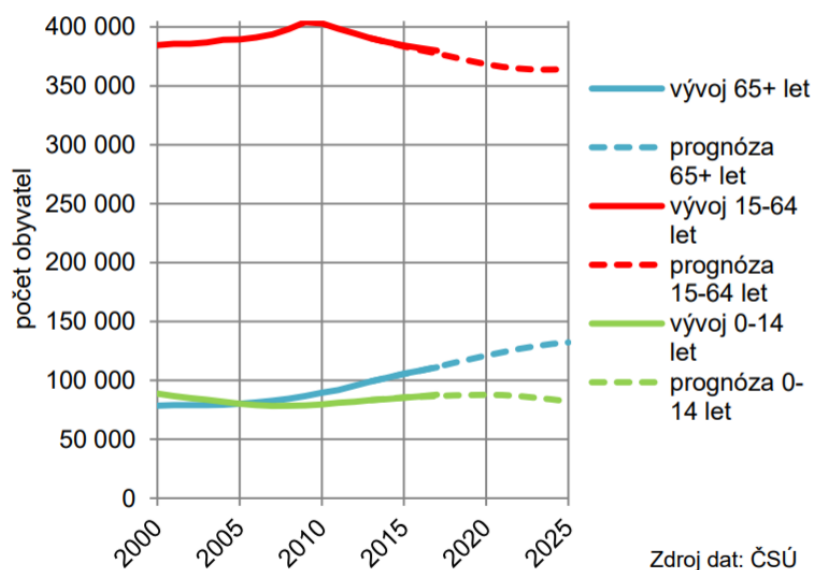
²⁰ V současné době Plzeňský kraj zajímá druhé nejnížší místo v podílu nezaměstnaných, který činí 2,31% (první místo zaujímá Hl. město Praha s podílem 1,98%). Je to způsobené především podílem realizovaných zahraničních investic vzniklých dopravním spojením s Prahou a Norimberkem a spoluprací českých a německých firem. (Zdroj: Nezaměstnanost v Plzeňském kraji k 31. 1. 2019. Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Plzni [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/nezamestnanost-v-plzenskem-kraji-k-31-1-2019>)

²¹ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje. Plzeň: Český statistický úřad, 2018. Kapitola 2. Sociální vývoj; str. 19 – 41.

i ze zahraničí. V průběhu roku 2017 se na území kraje přistěhovalo 3 275 osob z ciziny, což je téměř polovina z celkem 6 881 přistěhovaných.

V posledním desetiletí se stále zvyšuje průměrný věk matky při narození dítěte. Z dlouhodobého hlediska se narodil vysoký počet dětí mimo manželství. Jedná se o 3 084 dětí, z celkového počtu 6 066 živě narozených dětí.

Posledních deset let také potvrzuje proces stárnutí populace. Drtivá většina úmrtí je zapříčiněna onemocněním oběhové soustavy a zhoubných novotvarů. Na proces stárnutí populace navazuje snižování podílu ekonomicky aktivních obyvatel kraje.²²

Obr. 3.: Vývoj a prognóza počtu obyvatel Plzeňského kraje podle věkových skupin k 1. 1. 2018. (Vývoj a prognóza počtu obyvatel Plzeňského kraje podle věkových skupin. In: Regionální inovační strategie Plzeňského kraje: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. [online]. Únor 2018. Dostupné z: <https://www.inovujtevpk.cz/data/folders/regionalni-inovacni-strategie-plzenskeho-kraje-prvni-aktualizace-02-2018--f21.pdf?show=1>)

²² Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje. Plzeň: Český statistický úřad, 2018. Kapitola 1. Demografický vývoj, str. 7 – 18.

4.2. Environmentální vývoj

V důsledku snížení zemědělské výroby neustále klesá trend zemědělské půdy, s tím se snižuje i výměra orné půdy a zároveň přibývají trvalé travnaté porosty.

V Plzeňském kraji bylo zásobováno vodou z vodovodů 85% obyvatel, jedná se ve srovnání o nejnižší podíl. Spotřeba fakturované vody činila průměrně 88,6 litrů na osobu za den. Meziročně stoupla o 7,3% výroba pitné vody.

Kraj zaujal druhé místo svojí vysokou produkcí podnikového odpadu. Tento odpad činil 3 086 kg na jednoho obyvatele. To nejvýrazněji ovlivnilo především stavební odvětví stavebním a demoličním odpadem.

Výdaje na ochranu životního prostředí se v průběhu let neustále zvyšovaly. Nejvíce bylo investováno do nakládání s odpady. Další významnou investiční položkou byla ochrana ovzduší a klimatu a nakládání s odpadními vodami.²³

4.3. Ekonomický vývoj

Regionální HDP činil v roce 2016 243,9 mld. Kč, tedy 5,1% celkového HDP v ČR. To je v porovnání s ostatními kraji šestá nevyšší hodnota. Míra HDP v přepočtu na jednoho obyvatele byla nejvyšší za posledních 21 let. Zde zaujímá kraj třetí nejvyšší hodnotu v republice.

Mezi lety 2012 – 2017 neustále narůstaly příjmy místních rozpočtů. Současně s nimi rostly i výdaje, ale v celém tomto období byly nižší než příjmy místních rozpočtů.

Výdaje na vědu a výzkum oproti roku 2012 výrazně klesly. V Plzeňském kraji tvoří podíl 4,3% na republikových výdajích. Na financování vědy a výzkumu se nejvíce podílejí podnikatelské zdroje se svým podílem 71,3% celkových zdrojů. Dalším významným investorem této oblasti jsou veřejné zdroje ČR, které se podílejí 27,6%.

Počet registrovaných ekonomických subjektů mírně meziročně vzrostl. K 31. 12. 2017 bylo registrováno 145 763 ekonomických subjektů na území kraje. Nejvíce těchto subjektů, stejně jako v ostatních krajích, působilo v oblasti velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav a údržby motorových vozidel.

Plzeňský kraj se podílel 8,2% na celkové zemědělské produkci ČR (v běžných cenách). Mírně stoupla výměra orné půdy a osevní plochy téměř všech plodin. I přes nárůst osevní plochy byl zaznamenán pokles sklizně obilovin a výnos z nich.

²³ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje. Plzeň: Český statistický úřad, 2018. Kapitola 4. Životní prostředí; str. 67 – 75.

Dlouhodobě se mírně rozšiřují plochy lesních pozemků. V roce 2017 se jednalo o 40,3% z celkové výměry půdy v kraji. Z důvodů škod způsobených suchem a hmyzem stoupá podíl nahodilé těžby dřeva.

Největšími výrobci brutto²⁴ elektřiny jsou parní elektrárny. Na spotřebě elektřiny netto²⁵ se z hlediska odvětvové struktury nejvíce podílel s 37,3% průmysl.

V kraji narostly tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy. Kraj se podílel téměř 6% na tržbách v republice celkem.

Byl zahájen největší počet výstavby bytů od roku 2009. Jedná se celkem o 2 356 bytů, což činí nárůst o 8,6%.

Výrazně stoupla návštěvnost kraje, ale zkrátila se průměrná doba pobytu návštěvníků.²⁶

²⁴ Brutto = Výroba elektřiny brutto představuje celkovou výrobu elektřiny na svorkách generátorů. (Zdroj: český statistický úřad; czso.cz)

²⁵ Netto = čistá výroba elektřiny (Množství vyrobené elektřiny v dané elektrárně mínus vlastní spotřeba elektřiny na samotnou výrobu). (Zdroj: Elektřina.cz)

²⁶ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje. Plzeň: Český statistický úřad, 2018. Kapitola 3. Ekonomický vývoj, str. 42 – 66.

5. Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+ je platným strategickým dokumentem pro období let 2014 – 2020, který nahrazuje dokument z roku 2008. Byl schválen usnesením zastupitelstva Plzeňského kraje 9. června 2014. Program byl sestaven Regionální rozvojovou agenturou Plzeňského kraje, o.p.s. Jedná se o komplexní a koordinační rozvojovou strategii pro území kraje.

„Program byl zpracován v době programování politiky regionálního rozvoje EU na období 2014 – 2020. V této souvislosti lze Program využít i pro účel zohlednění rozvojových potřeb Plzeňského kraje v rámci státních programu, které definují rozvojové politiky a nástroje jejich realizace s finanční podporou EU. Význam fondu EU pro rozvoj území kraje, ale také potřeba efektivního využívání vnitřních zdrojů roste v souvislosti pokračující ekonomickou stagnací započatou v roce 2008.“²⁷

Tento dokument je rozdělen na tři části:

- Analytická část, včetně analýzy SWOT
- Strategická část, s identifikací Globálního cíle a Strategických cílů
- Implementační část

Jeho součástí je Akční plán jako samostatný dokument zaměřený na návrhy Priorit a jejich obsahové vymezení v kratším časovém výhledu.²⁸ Tento akční plán realizuje Regionální stálá konference pro území Plzeňského kraje.

5.1. Analytická část

Tato část dokumentu se zabývá hlavními charakteristickými rysy, problémy a pozitivy kraje v kontextu s regionálním rozvojem. Využívá řady ukazatelů a jejich vývoje v čase. Tyto ukazatele porovnává s ostatními kraji, případně jinými regiony EU. Závěr této části tvoří soubor nejdůležitějších hodnocení ve formě analýzy SWOT.

5.1.1. Poloha a osídlení

Geografická poloha – Kraj se nachází v jihozápadní části ČR, sousedí s krajem Jihočeským, Středočeským, Ústeckým, Karlovarským a se SRN. Krajem prochází dálnice D5 z Prahy do Bavorska.

²⁷ Program rozvoje plzeňského kraje 2014+

²⁸ <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen>

Správní struktura – Kraj je svojí rozlohou 7 561 km² třetí největší v ČR. Nachází se zde 501 obcí rozdělených do 15 ORP a 35 obcí s pověřeným obecním úřadem. V kraji je vč. statutárního města Plzně 67 měst a 11 městysů. S jihočeským kraje tvoří NUTS II Jihozápad.

Diferenciace území – Pro kraj je charakteristická nízká hustota osídlení a jeho výrazný rozdíl mezi centrem a odlehlými oblastmi. Většinu plochy území pokrývají venkovské oblasti s nízkým počtem obyvatel.

Plzeň – Statutární město Plzeň je dominantní centrum kraje. Žije v něm téměř 30 % obyvatel kraje. S necelými 170 tisíci obyvateli je to 4. největší město v ČR a po Praze 2. největší v Čechách. Plzeň je důležitým centrem poskytujícím služby a velký počet zaměstnavatelů pro celý kraj. Také je Plzeň významným centrem dojížděky ze širokého okolí.

5.1.2. Obyvatelstvo a bydlení

Vývoj počtu obyvatel – V letech 2001 – 2011 patřil Plzeňský kraj k populačně nejrychleji rostoucím. Hlavní podíl na růstu měla migrace i počet narozených dětí. Počet obyvatel vzrostl rovnoměrně na většině území, nejvíce však kolem Plzně.

Věková struktura – Kraj se v současné době potýká s neustálým stárnutím populace a kolísáním počtu obyvatel ve věku počátečního vzdělání. Klesá počet a stárne produktivní složka obyvatel.

Cizinci – V uplynulém období populační vývoj značně ovlivňovala migrace. Největší podíl tvoří cizinci se státním občanstvím: Slovenská republika, Vietnamská socialistická republika, Spolková republika Německo, Ukrajina a Ruská federace. Důvody zahraniční migrace byly převážně ekonomické.

Bydlení – od roku 2011 se významně zvýšil počet obydlených domů a bytů. Nejvíce v okrese Plzeň město a následně v příměstských okresích. V roce 2000 se zvýšila bytová výstavba a od té doby byla poměrně stabilní, klesla v roce 2011. Nejvyšší intenzita výstavby proběhla v okrese Plzeň-sever. Rozvoj developerských projektů způsobil snížení komfortu bydlení a zvýšení efektivity výstavby. Průměrné ceny bytů v okrese Plzeň-město postupně překonaly průměr ČR přibližně o pětinu. Na nízké úrovni se drží ceny bytů v okresech Tachov a Domažlice.

5.1.3. Občanská vybavenost

Vzdělanostní struktura – Plzeňský kraj jako ostatní kraje prochází procesem postupného zvyšování vzdělanosti populace. V porovnání má kraj ale vyšší podíl osob se středoškolským vzděláním bez maturity a nižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním.

Předškolní vzdělávání – Důsledkem zvýšení počtu nejmladších obyvatel a rozložení obyvatel vznikl v některých obcích dočasný nedostatek míst v předškolních zařízeních, největší nedostatek je v okrese plzeň-město.

Primární vzdělávání – V primárním vzdělávání se vyskytují problémy spojené s dočasně slabšími ročníky nebo dojížděním žáků z venkovských oblastí. Také je nutné více věnovat pozornost kvalitě vzdělávání a rozvoj potenciálu talentovaných dětí.

Zájmové vzdělávání – V Plzeňském kraji je dostatek středisek volného času a základních uměleckých škol s širokou nabídkou zájmového vzdělávání. Také probíhají projekty popularizace vědy.

Sekundární vzdělávání – SŠ se nachází ve 20 městech a obcích a zajišťují poměrně dostupnou nabídku vzdělání kraje s nízkou hustotou osídlení. Vlivem nástupu slabších ročníků poklesl počet žáků a došlo ke sloučení některých škol. Zlepšení v tomto ohledu by mělo nastat až po roce 2020, kdy nastoupí početnější ročníky.

Terciární vzdělávání – hlavním poskytovatelem v kraji je ZČU a Lékařská fakulta v Plzni UK v Praze. Kraj disponuje 4 VOŠ zřizované krajem a jednou soukromou VOŠ.

Sociální zařízení a sociální služby – Obyvatelstvo kraje patří k nejstaršímu v ČR. V roce 2011 poskytovalo služby domova pro seniory 21 zařízení a domova se zvláštním režimem 6 zařízení. Rozmístění těchto kapacit není rovnoměrné a v některých ORP zcela chybí. V roce 2011 vykázal Plzeňský kraj nejvyšší hodnotu obslužnosti pečovatelskou službou mezi kraji ČR. Stoupá zájem o službu osobní asistence, která umožňuje klientům setrvat v domácím prostředí.

Zdravotnická zařízení – Lůžkovou zdravotnickou péčí v Plzeňském kraji zajišťuje 11 nemocnic (3 500 lůžek) a 6 odborných léčebných ústavů (1 800 lůžek), z toho 2 LDN. Největším zdravotnickým zařízením v kraji je Fakultní nemocnice v Plzni. Na území kraje slouží 233 ordinací praktických lékařů pro dospělé a 103 ordinací pro děti a dorost. Velká část praktických lékařů je předdůchodovém nebo důchodovém věku. Na území kraje působí Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje, která disponuje 23 výjezdními stanovišti. Z letiště v Líních působí Letecká záchranná služba provozovaná Armádou ČR, která zajišťuje rychlou lékařskou pomoc pro území Plzeňského a Karlovarského kraje (v noci pro celou ČR).

Kulturní zařízení – Kraj má dostatek kulturních zařízení, soustředěných především v Plzni. Je zde pořádáno mnoho významných kulturních akcí. Významnou oblastí s bohatou folklorní tradicí je Chodsko. Plzeňský kraj je zřizovatelem 13

příspěvkových organizací v oblasti kultury (2 galerie, 1 stálá divadelní scéna v Klatovech, Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, Hvězdárna v Rokycanech, 8 muzeí). Zřizovateli dalších kulturních zařízení v kraji jsou též obce nebo privátní osoby.

Evropské hlavní město kultury 2015 – Získání titulu „Evropské hlavní město kultury 2015“ v květnu 2011 bylo významným podnětem pro další rozvoj kultury v kraji, jelikož odstartovalo mnoho nových projektů a rekonstrukcí.

Památková péče – Na území kraje se nachází 22 národních kulturních památek a 75 památkově chráněných území a dalších téměř 3 200 nemovitých památek. Jelikož se jedná o velké množství, není dostatek finančních prostředků na jejich údržbu a některé chátrají. K zajištění financování pomáhá například pořádání kulturních událostí v místě některých památek.

Sportovní zařízení a sportovní organizace – Kraj má poměrně nízký počet sportovních zařízení, které jsou situovány především do Plzně a využívají je převážně kluby. Většina zařízení je zastaralá a postupně modernizovaná.

Volnočasová a rekreační zařízení pro veřejnost - Struktura sportovišť vcelku odpovídá poptávce, velká část např. rekonstruovaných školních sportovišť je přístupná veřejnosti. Úprava a výstavba sportovišť je podporována z dotačních programů kraje a kraj podle svých finančních možností podporuje i činnost a akce tělovýchovných jednot a sportovních klubů.

Cestovní ruch – Plzeňský kraj má významný potenciál, který lze s úspěchem uplatnit pro další zvýšení cestovního ruchu. Nejnavštěvovanějšími turistickými cíli v Plzeňském kraji jsou Zoologická a botanická zahrada města Plzně, pivovar Plzeňský Prazdroj, Dinopark Plzeň a další. Plzeň významně posílila v kvalitě ubytovacích zařízení i jejich kapacitě. Pro cestovní ruch a rekreaci je významná Šumava s kvalitní přírodou a dobrými podmínkami pro zimní i letní sporty.

MAS - Na území kraje působí 11 místních akčních skupin, které se soustřeďují především na zvelebování veřejných prostranství v obcích, péči o drobnou historickou architekturu, rekonstrukce vybavenosti v obcích i rekonstrukce technické infrastruktury, podporu podnikání v zemědělství a v cestovním ruchu.

Nestátní neziskové organizace v obcích – Na území kraje je registrováno téměř 3 100 NNO. Převážná část poskytovaných služeb se týká práce v sociálních službách,

především v poskytování pečovatelských služeb, osobní asistence, provozování denních stacionářů nebo poskytování odlehčovacích služeb. Dalšími oblastmi práce NNO je práce s mládeží, protidrogové prevence a podobně.

Bezpečnost – Kriminalita v Plzeňském kraji dlouhodobě stagnuje s tendencí k mírnému poklesu. V okrese Plzeň-město bylo spácháno 45 % trestných činů v kraji. Nejčastější je majetková trestná činnost. O prevenci kriminality se dlouhodobě starají neziskové organizace s finanční podporou z veřejných zdrojů.

Požární ochrana – Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje je složen z 5 územních odborů a působí z 16 požárních stanic. Aktivita jednotek požární ochrany kraje je dlouhodobě nadprůměrná. Při zásazích spolupracují profesionální hasiči s jednotkami SDH obcí a podniků.

5.1.4. Ekonomika

Struktura hospodářství – Ekonomická prosperita Plzeňského kraje je úzce spjata s průmyslem, který symbolizují jak tradiční velké strojírenské a potravinářské podniky (Škoda, Plzeňský Prazdroj, aj.), tak i úspěšné přímé zahraniční investice. V roce 2011 v průmyslu vzrostla hrubá přidaná hodnota, a tedy též produktivita práce. Vyšší úroveň produktivity práce klade vyšší nároky na úroveň technologií, inovací a kvalifikaci pracovních síl. Na zaměstnanosti v Plzeňském kraji se značnou měrou podílejí spíše velké podniky, což platí jak o odvětví průmyslu, tak i o odvětví služeb. Ekonomika Plzeňského kraje je soustředěna do jeho centra, více než 50 % ekonomických subjektů s více než 250 zaměstnanci má sídlo ve městě Plzni.

Trh práce – Vývoj na trhu práce v Plzeňském kraji je dlouhodobě příznivý. Nejčastějším požadavkem na úroveň požadovaného vzdělání pro obsazení volných pracovních míst je střední odborné s výučním listem a úplné střední odborné s maturitou. Pravděpodobně významným problémem je kvalifikační nesoulad nabídky a poptávky na trhu práce. Situaci ovlivňuje i společný pracovní s ekonomicky silným Bavorskem. Plzeňský kraj se dlouhodobě řadí ke krajům s nejnižším podílem domácností s příjmy pod hranicí životního minima.

Výzkum a vývoj – Významná část zaměstnanců VaV v kraji v roce 2011 pracovala v technických vědách (56 % všech zaměstnanců VaV), dále následuje oblast přírodních věd (23 %) a lékařských věd (10 %). V porovnání s dalšími kraji v ČR lze v Plzeňském kraji sledovat vyšší zastoupení technických a lékařských věd, naopak nižší podíl zaujímají přírodní vědy. Mezi největší veřejné výzkumné instituce v Plzeňském

kraji patří Západočeská univerzita v Plzni a Lékařská fakulta v Plzni (Univerzita Karlova v Praze), jejichž význam přesahuje hranice regionu.

Veřejné rozpočty – Územní samosprávy a svazky obcí v Plzeňském kraji dlouhodobě hospodařily převážně s kladným rozdílem příjmů a výdajů. Plzeňský kraj je jedním z nejméně zadlužených krajů. Na celkových příjmech územních rozpočtů postupně narůstá podíl přijatých transferů, podíl daňových příjmů má naopak klesající tendenci. Rozhodující podíl výdajů ÚSC směřuje do oblastí vzdělávání, dopravy, zajištění činnosti veřejné správy a sociálních věcí. Největší podíl na kapitálových výdajích rozpočtů územních samospráv zaujímá oblast dopravy a oblast vodohospodářských investic.

5.1.5. Doprava

Silniční doprava – Silniční doprava má nejvýznamnější podíl na dopravě Plzeňského kraje. Hlavní silniční tepnou Plzeňského kraje je dálnice D5, která spojuje ČR s Německem a je jako jediná silniční komunikace v kraji součástí evropské dopravní sítě TEN-T²⁹. Dálnice má zásadní význam pro rozvoj Plzeňského kraje, neboť na ni navazuje silniční síť kraje napojující sídelní strukturu i hlavní rozvojové prostory. Kostru navazující regionální silniční sítě by měly tvořit silnice II. třídy, které v návaznosti na dálnici a silnice I. třídy mají zajišťovat hlavní regionální přepravní vztahy a obsluhu území. Ostatní krajské silnice (silnice III. třídy) plní funkci mikroregionálního a lokálního zpřístupnění a obsluhy jednotlivých obcí, lokalit a aktivit. Přetrvává dlouhodobá potřeba snížení objemu automobilové dopravy v centru města Plzně.

Železniční doprava – Délka provozovaných železničních tratí činí na území Plzeňského kraje 711 km. V kraji je dále 10 regionálních tratí (lokálek), prakticky bez nákladní dopravy, s osobní dopravou různého rozsahu a stupně využití. Celkově neuspokojivý technický stav železničních tratí v kraji, kvalita dopravních prostředků a nabídka služeb klientům zhoršují konkurenceschopnost a snižují využitelnost železnice jako páteře veřejné hromadné dopravy.

Veřejná doprava – V Plzeňském kraji je veřejná osobní doprava zajišťována dálkovou a regionální železniční dopravou a autobusovou veřejnou linkovou dopravou. Plzeňský kraj podporuje zajištění dopravní obslužnosti na svém území z krajského

²⁹ TEN-T – Transevropská dopravní síť je síť silničních a železničních koridorů, mezinárodních letišť a vodních cest v Evropské unii.

rozpočtu. Objednanou dopravu zajišťují smluvní dopravci, kterým je poskytována úhrada za služby na základě Smlouvy o závazku veřejné služby.

Městská doprava v Plzni – Páteří a nejkapacitnější součástí systému MHD je tramvajová trakce, kterou doplňuje trolejbusová síť. Autobusové linky zahušťují síť MHD a zprostředkovávají dopravní obsluhu v lokalitách, kde se nevyplatí závislá trakce.

5.1.6. Technická infrastruktura

Vodní hospodářství - Vodou z veřejných vodovodů bylo dle ČSÚ k 31. 12. 2011 zásobováno v Plzeňském kraji 83,7 % obyvatel, což je nejmenší podíl ze všech krajů. Zásobení obyvatel pitnou vodou je v současné době zajišťováno v Plzeňském kraji dvěma oblastními vodovody, několika samostatnými skupinovými vodovody a místními vodovody pro veřejnou potřebu. Území Plzeňského kraje vykazuje z hlediska kapacity dostatečné zdroje pitné vody, a to jak podzemních tak i povrchových zdrojů, i když lokálně je řešeno posílení stávajících zdrojů. Zdroje mají zpravidla dostatečnou rovnoměrnou vydatnost. Na kanalizaci bylo k 31. 12. 2011 napojeno 78,3 obyvatel Plzeňského kraje, na kanalizaci s čištěním 73,8 % obyvatel bydlících v domech. Na kanalizaci zakončenou ČOV jsou připojeny Plzeň, větší obce a města, zejména obce s rozšířenou působností. S cílem dosáhnout požadované úrovně čištění odpadních vod a dalších stanovených parametrů realizují města a obce Plzeňského kraje řadu individuálních i sdružených projektů vodohospodářských investic za finanční podpory státu i EU. Na území kraje se opakují záplavy s častou frekvencí ve všech ročních obdobích. Nejlevnějším a nejúčinnějším preventivním opatřením před negativními důsledky povodní je omezení výstavby v záplavových územích.

Energetika - Na území Plzeňského kraje jsou dostupné všechny obvyklé primární neobnovitelné energetické zdroje, tj. černé uhlí, hnědé uhlí, zemní plyn, kapalná paliva a ostatní tuhá paliva. Rozvoj využití obnovitelných (alternativních) energetických zdrojů souvisí s dynamicky se rozvíjejícími technologiemi v posledních letech, s jejich klesající cenou na trhu, s energetickou politikou EU a České republiky promítající se do dotační podpory a s růstem cen neobnovitelných zdrojů. Na území kraje jsou využívány všechny běžné obnovitelné zdroje. Největší a poněkud kontroverzní rozvoj zaznamenalo využití solární energie. Největšími výrobními energetickými systémy jsou systémy teplárenské, a to teplárny v Plzni a Klatovech, s kapacitami pro rozšiřování odběru tepla a teplé vody formou centrálního zásobení.

Životní prostředí

Odpady - Celková produkce odpadů v Plzeňském kraji je v rámci ČR průměrná a má dlouhodobě klesající trend. Nejvýznamnějšími složkami je odpad stavební, zemědělský a průmyslový. Většina těchto složek je materiálově, či energeticky využívána. Pozitivně lze hodnotit setrvalý pokles produkce nebezpečných odpadů. Mírně narůstá podíl komunálního odpadu.

Ovzduší - Plzeňský kraj má obecně uspokojivou kvalitu ovzduší, která se v uplynulých desetiletích v souladu s obecnými trendy zásadně zlepšila, především díky poklesu emisí znečišťujících látek z průmyslu a energetiky. Hlavním faktorem znečišťování ovzduší je doprava. Horší kvalitou ovzduší trpí některé lokality v Plzni, kde se k dopravě přidávají emise z velkých průmyslových zdrojů.

Voda v krajině - Jakost povrchových vod v Plzeňském kraji je ve srovnání s ostatními kraji uspokojivá, většina hlavních toků spadá do kategorií neznečištěné a mírně znečištěné vody. Postupně je snižována zátěž z bodových zdrojů znečištění cestou zvyšování podílu čištěných komunálních vod a zvýšením množství ČOV s terciárním čištěním. Nejvýznamnějšími znečišťujícími látkami povrchových vod jsou nutrienty (dusík, fosfor) z bodových i plošných zdrojů i znečištění pesticidy a pevnými částicemi splachem z plochy povodí. Rizikem pro kvalitu vod a zprostředkovaně i pro krajinu jsou staré ekologické zátěže. V databázi Systém evidence kontaminovaných míst MŽP ČR je vedeno 234 starých ekologických zátěží v Plzeňském kraji. Zátěže s největším rizikem jsou postupně sanovány.

Ochrana přírody - Plzeňský kraj patří v rámci ČR k oblastem s vysokou výměrou zvláště chráněných území, významné je i plošné zastoupení maloplošných chráněných území a lokality soustavy Natura 2000.

Ekologická stabilita krajiny - Plzeňský kraj disponuje vysokou výměrou ekologicky stabilních ploch. Jejich rozmístění v rámci kraje je ovšem nevyrovnané, což souvisí s koncentrací osídlení a intenzivním využíváním území především v centrálních partiích kraje, kde se nejvíce projevují i související negativní vlivy na přírodu a krajinu.

Lesy – území Plzeňského kraje má vysoký podíl lesů, neuspokojivý je ovšem zdravotní stav porostů. Nahodilá těžba v důsledku napadení lýkožroutem smrkovým či větrných kalamit činí v Plzeňském kraji zhruba třetinu celého objemu těžby.

Hluk - Hluk má výrazné negativní dopady na zdraví. Zvýšeným hladinám hluku je vystaveno cca 5 % obyvatel kraje, zejména v Plzni, která patří mezi hlukově nejvíce zatížené krajské metropole v rámci ČR. Mezi ohrožené nadměrným hlukem patří i obyvatelé některých lokalit v Klatovech, Rokycanech, Nýřanech a některých dalších obcích.

5.1.7. SWOT analýza programu Plzeňského kraje 2014+

Silné stránky - Plzeň – centrum nadregionálního významu; široká nabídka SŠ a VŠ v kraji; migrační atraktivita kraje, fungující rozsáhlá síť veřejných knihoven napojených na internet; dobrá obslužnost pečovatelskou službou; vysoká úroveň ekonomické výkonnosti; větší průmyslové podniky zaměřené na export; růst výdajů, kapacit i výsledků vědy; dobré sociální podmínky obyvatel (nezaměstnanost, mzdy, celkové příjmy); dokončená dálnice D5 zvyšující atraktivitu okolního území; velké plochy hodnotné krajiny a území s vyšší ekologickou stabilitou; dlouhodobě dobrý stav většiny složek životního prostředí.

Slabé stránky - Rozsáhlé venkovské oblasti se slabými centry; zanedbanost a nedostatečné využití památkových objektů; menší zastoupení MSP v ekonomice kraje; pokles míry investic a nízká míra reinvestic zahraničních podniků; nízká míra aplikace univerzitní vědy v podnicích; nedostatek kvalifikovaných pracovníků pro průmysl a služby s vyšší přidanou hodnotou; velký rozsah a dlouhodobě se zhoršující technický stav silnic II. a III. třídy; koncentrace problémů v silniční dopravě v Plzni; nedostatečný rozsah integrovaného dopravního systému; nevhodné zemědělské hospodaření v krajině vedoucí k degradaci půd a znečištění vod.

Příležitosti - Zkvalitnění a orientace vzdělávání podle potřeb praxe; projekt „Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015“; přizpůsobení struktury sociálních služeb potřebám klientů; nové technologie a inovace v podnicích; uplatnění výsledků vědy v praxi; komplexní péče o ekonomický rozvoj kraje; zavedení regionálních podpůrných programů pro MSP; Využití zdrojů SF EU 2014-2020; nalezení nových, úspornějších a funkčnějších konceptů ve veřejné dopravě; nové železniční spojení z Plzně do Regensburgu (Donau-Moldau Bahn); vybudování integrovaného systému nakládání s odpady.

Hrozby - Úbytek ekonomicky aktivního obyvatelstva a zvyšování jeho průměrného věku; ohrožení sítě škol demografickými změnami a změnami financování; odchod kvalifikované pracovní síly; stárnutí obyvatel a jeho dopady na kapacity zdravotnických a sociálních služeb; ztráta atraktivity kraje pro domácí i zahraniční investory; nedostatek pracovníků pro vědu a výzkum; problémy ekonomiky na trzích EU a silná exportní závislost zejména na Německu; nedostatečná priorita Plzeňského kraje v celostátních koncepcích (zejména v silniční dopravě); značná finanční zátěž způsobená nutností udržovat rozsáhlou regionální silniční síť; snižování retenčního potenciálu krajiny a zvyšování povodňového rizika.

5.2.Strategická část

Druhá část programu definuje rozvojovou vizi. Ta bere v potaz dlouhodobě platná východiska, jako například specifickou strukturu kraje s převahou venkovských oblastí, nebo třeba současné změny v hospodářství a demografickém vývoji. Vize a soustava cílů z ní odvozená klade důraz na prvky kvality, efektivity, oživení ekonomické aktivity, řešení podle místních potřeb a udržitelného a šetrného využívání zdrojů.

5.2.1. Analytická východiska pro strategii Plzeňského kraje

„Plzeňský kraj lze charakterizovat jako kraj s vysokou koncentrací obyvatel, ekonomických subjektů, vzdělávacích zařízení, zařízení obchodu a služeb, zdravotnických, kulturních, sociálních a sportovních zařízení v aglomerovaném prostoru Plzně. Zároveň je to kraj rozlehlých a postupně se vyliďňujících venkovských prostorů, jejichž ekonomická základna, dopravní, technická a sociální infrastruktura nezajišťuje dostatečné jistoty a životní standard pro trvale bydlící obyvatelstvo a atraktivitu pro investory. Zmíněné nedostatky venkova nemohou dostatečně vyvážit velké plochy hodnotné krajiny nebo dlouhodobě dobrý stav životního prostředí. Územní a sídelní diferenciaci kraje se nadále prohlubuje a klade vysoké nároky na veřejnou správu a její rozpočty při zajišťování udržitelnosti základních funkcí sídel pro obyvatelstvo.“³⁰

Pro dlouhodobý rozvoj regionu je velice důležitá jeho geografická poloha a dopravní síť. Nachází se mezi Prahou a státní hranicí s Německem, což je pro území jedním ze zásadních pozitivních faktorů. Z hlediska dopravy má příznivý vliv existence dálnice D5 a její napojení na evropskou dálniční síť. Podstatná je také právě probíhající modernizace větve III. železničního koridoru jako součásti evropského systému TEN-T. Ten má například za úkol zabezpečit dostupnost a posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost a navíc zahrnuje požadavky na ochranu životního prostředí a podporuje tak udržitelný rozvoj.³¹ Dále je třeba zmínit integrovaný dopravní systém, jehož význam pro dopravní obslužnost v aglomeračním prostoru s perspektivou jeho rozvoje na celé území kraje, neustále roste.

³⁰ Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+. Duben 2014. Str. 55

³¹ Transevropské dopravní sítě (TEN-T): Nová politika transevropské dopravní sítě (TEN-T). Ministerstvo dopravy [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: [https://www.mdcz.cz/Dokumenty/Strategie/Transevropske-dopravni-site-\(TEN-T\)](https://www.mdcz.cz/Dokumenty/Strategie/Transevropske-dopravni-site-(TEN-T))

Mezi další kladné podmínky regionu patří jeho průmyslová tradice, zručnost a kvalifikace pracovní síly, zázemí středního a vysokého školství a vysoký standard občanského vybavení. Kraj má také dostatečné zdroje pitné vody a zajištěny dodávky všech energií.

V porovnání s ostatními kraji dosahuje Plzeňský kraj vysokého podílu HDP na jednoho obyvatele, vysoké exportní výkonnosti, nízké nezaměstnanosti a nižšího napětí na trhu práce, příznivého vývoje mezd, nízkého podílu domácností pod hranicí životního minima, migrační atraktivity a populačního růstu, růstu kapacit vědy a výzkumu a nižší míry zadluženosti veřejných rozpočtů.

Mezi záporné faktory v Plzeňském kraji patří pokles investiční atraktivity, snížení objemu investic veřejného sektoru, snížení migrační atraktivity kraje, uplatnění absolventů na trhu práce, podílu obyvatel v produktivním věku a prognóza stárnutí populace v budoucích letech. Dále se nedaří zvyšovat produktivitu práce prostřednictvím inovací a aplikace vysokoškolského výzkumu a vývoje v podnikové sféře.

Ekologickou stabilitu narušuje zemědělství a lesní hospodářství. Nepříznivý vliv na životní prostředí vytváří stále se zvyšující objem automobilové dopravy. To zároveň neustále zhoršuje stav silnic.

Problematický je také nesoulad mezi nabídkou a poptávkou po kapacitách občanské vybavenosti jakožto projev urbanizačních a suburbanizačních procesů. Kladou se požadavky na zlepšení hromadné dopravy především z hlediska času, kvality a ceny.

5.2.2. Globální cíl

Na základě výše uvedených analytických výstupů byl v dokumentu formulován tento globální cíl: *„Zvýšit konkurenceschopnost a atraktivitu Plzeňského kraje efektivním a udržitelným využitím zdrojů.“*

5.2.3. Strategické cíle

Strategické cíle jsou cíle, které byly stanoveny jako dílčí kroky k dosažení určeného globálního cíle. Každý cíl je rozložen na několik specifických cílů, pro které je následně navržen exemplární soubor opatření. Tato opatření realizují především města, obce, podnikatelské subjekty, neziskový sektor, školy i organizace zřizované státem.

Strategický cíl 1: Zajistit dostatek kvalifikovaných pracovních sil

Lidský kapitál je jedním z nejdůležitějších faktorů rozvoje kraje. Zásadní je tedy jeho dostatek a především jeho kvalifikace. V tomto ohledu je pro kraj velice nepříznivý úbytek jeho ekonomicky aktivních obyvatel a prognóza dalšího prohlubování toho stavu.

Zmiňuje se nedostatečná potřeba každého jednotlivce se celoživotně vzdělávat a učit se novým věcem. To současné rychlé změny na trhu práce vyžadují. Je kladen důraz na počáteční vzdělávání, které by mělo být schopno v jednotlivci probudit zájem o vzdělávání se a sebezdokonalování.

Pro celoživotní vzdělávání a předpoklad adaptace pracovní síly byl již vytvořen legislativní rámec. Ten v praxi ovšem selhává a potíže neustupují.

Specifický cíl 1.1: Získat a integrovat kvalifikovanou pracovní sílu

Opatření: Stabilizace kvalifikované pracovní síly – Udržení odborníků v regionu, který leží mezi Prahou a Bavorskem, které se dají považovat za přitažlivější z hlediska příležitostí.

Příklady aktivit: Vytvoření platformy spolupráce Plzeňského kraje, škol, zaměstnavatelů a dalších partnerů v oblasti lidských zdrojů; formulace strategie stabilizace lidských zdrojů v Plzeňském kraji; zvýhodněné bydlení pro špičkové odborníky, jejich prezentace a ocenění.

Opatření: Získávání kvalifikované pracovní síly – Do věku ekonomické aktivity vstupují početně slabé ročníky, to vytváří potřebu získávat pracovní síly především ze zahraničí.

Příklady aktivit: Zvýhodněné bydlení nebo ubytování pro špičkové odborníky působící mimo kraj; rozvoj spolupráce státu, kraje, obcí a zaměstnavatelů při získávání cizinců; prezentace firem působících v kraji a jejich zákazníků; prezentace kraje na mezinárodních akcích.

Opatření: Integrace cizinců – Aby bylo opravdu zamezeno ztrátám pracovních sil, imigranty je potřeba integrovat s většinovou společností a zajistit tak jejich stabilitu.

Příklady aktivit: Jazykové vzdělávání cizinců; rozvoj poradenství pro cizince (sociální, kariérové, právní,...); rozvoj společenského zapojení cizinců.

Specifický cíl 1.2: Zvýšit kapacitu a kvalitu zařízení pro předškolní vzdělávání

Opatření: Zvýšení kapacit předškolního vzdělávání – V současné době jsou kapacity předškolních zařízení příliš nízké. Nutnost zvýšení kapacit je ovšem pouze dočasná. Je potřeba nalézt optimální řešení.

Příklady aktivit: Spolupráce obcí při využití kapacit MŠ; rozšíření MŠ dle technických možností; výstavba a modernizace MŠ; vybudování firemních školek; úprava otevírací doby.

Opatření: Zkvalitnění předškolního vzdělávání – Pro rozvoj dovedností a vybudování kladného vztahu ke vzdělání je významná také kvalita a účinnost předškolního vzdělávání.

Příklady aktivit: Zlepšení vybavení MŠ; zapojení firem do pořizování vybavení MŠ; další vzdělávání pedagogů MŠ.

Opatření: Rovné příležitosti v předškolním vzdělávání – S touto problematikou také úzce souvisí začleňování dětí se zdravotním nebo sociálním hendikepem již v tomto stupni vzdělávání.

Příklady aktivit: Začleňování dětí ze sociálně a kulturně oslabeného prostředí do MŠ; podpora předškolního vzdělávání zdravotně postižených dětí (bezbariérová opatření, kompenzační a rehabilitační pomůcky).

Specifický cíl 1.3: Zvýšit kvalitu základního a středního vzdělávání

Opatření: Zavádění moderních forem výuky a zvyšování kompetencí žáků ZŠ a SŠ – Prostřednictvím aplikace moderních výukových metod dosáhnout vyšší kvality výuky a tím posílit kompetenčnost žáků.

Příklady aktivit: Modernizace škol pro potřeby nových forem výuky a zvyšování kompetencí žáků; nákup vybavení pro moderní výuku; pořízení pomůcek, studijních podkladů apod.

Opatření: Rovné příležitosti v počátečním vzdělávání – Začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)³².

Příklady aktivit: Integrace žáků se SVP; zajištění bezbariérových škol; pořizování vybavení pro žáky se SVP; pořizování kompenzačních a rehabilitačních pomůcek.

Opatření: Rozšíření podílu německého jazyka na výuce cizích jazyků ZŠ a SŠ – ekonomické vztahy se SRN jsou pro kraj velice významné, podíl žáků studujících německý jazyk se ovšem snižuje.

³² Dítětem, žákem, či studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními, potřebuje poskytnutí podpůrných opatření vyplývajících z jeho individuálních potřeb na základě jeho zdravotního stavu, odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek.(definice MŠMT)

Příklady aktivit: Motivace managementu, pedagogů i žáků ZŠ a SŠ k rozšíření výuky německého jazyka; příprava regionálně zaměřených výukových materiálů v NJ; zapojení rodilých mluvčích do výuky; spolupráce škol se zaměstnavateli s vazbou na SRN.

Opatření: Další vzdělávání pedagogů a dalších zaměstnanců škol – Uvedení cílů do praxe vyžaduje kvalifikované a motivované pedagogy.

Příklady aktivit: Další vzdělávání managementu škol, pedagogů k novým výukovým metodám a k práci se žáky se SVP; jazykové vzdělávání pedagogů.

Opatření: Modernizace zázemí škol – Modernizace zázemí škol jako předpoklad naplnění výše uvedených opatření.

Příklady aktivit: Modernizace ubytovacích a stravovacích kapacit škol; modernizace školních družin a klubů a jejich vybavení; modernizace sportovišť a sportovního vybavení škol.

Specifický cíl 1.4: Více propojit střední vzdělávání s potřebami praxe

Opatření: Zvýšení zájmu o přírodovědné a technické obory SŠ

Příklady aktivit: Marketing přírodovědných a technických oborů SŠ vůči žákům ZŠ a jejich rodičům; vzdělávání, metodická a informační podpora výchovných a kariérových poradců ZŠ a SŠ; spolupráce SŠ s přírodovědnými a technickými obory se ZŠ.

Opatření: Optimalizace oborové nabídky SŠ podle rozvojových potřeb regionu

Příklady aktivit: Spolupráce SŠ se zřizovatelem, úřadem práce a zaměstnavateli při vytváření a prezentaci oborové nabídky.

Opatření: Spolupráce středních škol se zaměstnavateli

Příklady aktivit: Spolupráce SŠ se zaměstnavateli při výuce, praktické přípravě žáků a při vzdělávání zaměstnanců firem; odborné vzdělávání pedagogů; zapojení SŠ do vzdělávání a rekvalifikací nezaměstnaných s využitím fondů EU.

Specifický cíl 1.5: Podpořit zájem a schopnosti žáku

Opatření: Systematické vyhledávání talentů a práce s nimi – Podchycení a rozvoj individuálních zájmů a schopností žáků.

Příklady aktivit: Rozvoj a spolupráce škol s PPP³³ při vyhledávání talentů; vzdělávání pedagogů zaměřené na vyhledávání talentů na školách; pokračování projektu „Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji“³⁴;

³³ Pedagogicko-psychologická poradna, která poskytuje psychologické a pedagogické služby klientům od 3 do 21 let. Pomáhá při řešení zejména výukových a výchovných obtíží, nejen školám a

Opatření: Podpora zájmového vzdělávání pro žáky ZŠ- V základním školství je nabídka zájmových aktivit dostačující ale je nutné ji stabilizovat pro rozvoj zájmu a schopností.

Příklady aktivit: Koordinace zřizovatelů při realizaci zájmového vzdělávání na místní úrovni; rozvoj činnosti SVC a ZUŠ; rozvoj zájmových kroužků ZŠ, realizace a marketing oborových olympiád pro žáky ZŠ.

Opatření: Rozvoj zájmového vzdělávání na SŠ – Nabídka je poměrně omezená, je potřeba ji rozšířit a podpořit další vzdělávání a uplatnění žáků SŠ.

Příklady aktivit: Realizace zavedených soutěží pro žáky SŠ, zavedení technické olympiády³⁵; podpora zájmu o SOČ (ze strany žáků i pedagogů); modernizace vybavení pro zájmové vybavení.

Specifický cíl 1.6: Sladit terciární vzdělávání s potřebami rozvoje regionu

Opatření: Rozvoj terciárního vzdělávání podle potřeb regionu – Zvyšování podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel kraje.

Příklady aktivit: Navýšení tzv. směrných čísel studentů ZČU; spolupráce samosprávy kraje s VŠ; rozvoj spolupráce VŠ se zaměstnavateli; profilace studijních programů VŠ a VOŠ s ohledem na potřeby zaměstnavatelů a jejich zapojení do výuky i fungování VŠ a VOŠ.

Opatření: Zvyšování kvality terciárního vzdělávání

Příklady aktivit: Zvyšování kvalifikace a pedagogických kompetencí akademických pracovníků; modernizace učeben a jejich vybavení; získávání špičkových odborníků pro výuku.

Opatření: Posilování atraktivity ZČU

Příklady aktivit: Popularizace oborové nabídky ZČU; marketing ZČU; spolupráce ZČU se zaměstnateli, ZŠ, SŠ a zájmovými organizacemi.

školským zařízením, ale také rodičům, zákonným zástupcům a zletilým klientům. (Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/nezamestnanost-v-plzenskem-kraji-k-31-1-2019>)

³⁴ Projekt si klade za cíl systematicky podporovat a rozvíjet znalosti a dovednosti nadaných žáků z Plzeňského kraje v oblastech přírodovědných, společenských, cizojazyčných, uměleckých a řemeslných. Jeho realizátorem je Středisko služeb školám. Projekt byl v letech 2010 a 2011 spolufinancován evropským sociálním fondem (85 %) a státním rozpočtem České republiky (15 %) prostřednictvím operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Od roku 2012 podporuje projekt ze svého rozpočtu Plzeňský kraj. (Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji. *Podpora talentů Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.podporatalentu.cz/>)

³⁵ Proběhl již šestý ročník

Opatření: Rozvoj mezinárodních vztahů VŠ a VOŠ

Příklady aktivit: Rozvoj mezinárodní spolupráce a partnerství VŠ a VOŠ; rozvoj mezinárodního prostředí na VŠ a VOŠ; zapojení ZČU v rámci partnerských vztahů kraje a města.

Opatření: Zvýšení účasti na vysokoškolském vzdělání

Příklady aktivit: Rozvoj poradenských center pro studenty; motivační programy pro studenty; služby pro studenty se specifickými potřebami.

Opatření: Rozvoj celoživotního vzdělání na VŠ a VOŠ

Příklady aktivit: Kurzy celoživotního vzdělávání na VŠ a VOŠ; pořízení a modernizace vybavení pro celoživotní vzdělávání na VŠ a VOŠ; zvyšování kvalifikace tvůrců a lektorů celoživotního vzdělávání na VŠ a VOŠ; rozvoj nabídky vzdělávání v rámci univerzity třetího věku ZČU.

Specifický cíl 1.7: Zlepšit další vzdělávání pro potřeby zaměstnavatelů

Opatření: Marketing dalšího vzdělávání – Slabý marketing, nízká úroveň spolupráce zainteresovaných subjektů a nedostatečná úroveň poradenství.

Příklady aktivit: Spolupráce kraje s ÚP, poskytovateli dalšího vzdělávání a zaměstnavateli při marketingu dalšího vzdělávání; kariérové poradenství a poradenství k dalšímu vzdělávání; vytvoření regionálního poradenského centra dalšího vzdělávání³⁶.

Opatření: Podpora účasti zájemců na dalším vzdělávání – Je potřeba zintenzivnit, jelikož zapojení obyvatel do dalšího vzdělávání je aktuálně nedostatečné.

Příklady aktivit: Finanční příspěvek účastníkům dalšího vzdělávání; podpora poskytovatelů vzdělávání; rozvoj podpůrných služeb (hlídání dětí, doprava apod.).

Opatření: Rozvoj nabídky dalšího vzdělávání – Nabídka ne vždy odpovídá potřebám trhu práce.

Příklady aktivit: Spolupráce kraje s ÚP, poskytovateli dalšího vzdělávání a zaměstnavateli při rozvoji nabídky dalšího vzdělávání; vytvoření materiálních i personálních podmínek dalšího vzdělávání na školách; výměna zkušeností v dalším vzdělávání.

³⁶ Informační a poradenské centrum dalšího vzdělávání – grantový projekt pro podporu nabídky dalšího vzdělávání v Plzeňském kraji realizovaný od 1. dubna 2012 do 31. prosince 2013. rámci realizace projektu se podařilo naplnit obecné cíle, které si realizátor stanovil. Jde především o prohloubení nabídky dalšího vzdělávání v Plzeňském kraji tvorbou kombinovaných vzdělávacích programů zaměřených na klíčové dovednosti, podporu informovanosti o dalším vzdělávání a trhu práce v Plzeňském kraji vytvořením informačního a poradenského portálu a obecné zvýšení kvality dalšího vzdělávání a poradenství v oblasti dalšího vzdělávání v Plzeňském kraji. (Detail projektu: Informační a poradenské centrum dalšího vzdělávání. *Databáze výstupů projektů: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2014 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://databaze.opvk.cz/Project/Detail/10297>)

Strategický cíl 2: Zlepšit dostupnost a kvalitu veřejných služeb

Kvalita a dostupnost veřejných služeb je jedním z faktorů, které nejzásadněji ovlivňují atraktivitu kraje. Cílem je přizpůsobit podmínky a technické vybavení služeb a péče současným potřebám. Významné je především zvýšit dostupnost těchto služeb stárnoucí populaci kraje.

Dalším bodem v této oblasti je pocit bezpečí občanů především na veřejně přístupných místech. Je tedy nutné zvyšovat úroveň výcviku, účinnou podporu z veřejných zdrojů, kvalitu a technické vybavení integrovaného záchranného systému.

Stále roste potřeba vytvoření podmínek pro aktivní účast obyvatel na kulturních, sportovních a dalších volnočasových aktivitách.

V neposlední řadě je důležité se zaměřit na podporu neziskových organizací, které jsou důležitým článkem při poskytování veřejných služeb.

Specifický cíl 2.1: Zlepšit kvalitu a dostupnost sociální péče

Opatření: Zvýšení dostupnosti terénních sociálních služeb – Zvýšené nároky na dostupnost péče především z důvodu stárnutí populace kraje.

Příklady aktivit: Navýšení kapacity pečovatelských služeb (zvýšení počtu subjektů PS, zvýšení kapacity stávajících subjektů PS); podpora obcí při zajišťování pečovatelské služby.

Opatření: Přizpůsobení struktury kapacit zařízení sociálních služeb poptávce

Příklady aktivit: Vytvoření struktury typu ubytovacích zařízení sociálních služeb, která bude odpovídat poptávce; výstavba nových nebo rekonstrukce stávajících zařízení sociální péče typu domova se zvláštním režimem; zřizování denních center, denních stacionářů, krizových center; zvýšení informovanosti o sociálních službách poskytovaných seniorům.

Opatření: Zřizování alternativních typů sociálních služeb a služeb pro děti v komunitě

Příklady aktivit: Transformace institucionální péče v péči komunitní; zřizování alternativních typů pobytových sociálních služeb formou nákupu objektu, rekonstrukcí či nové výstavby, včetně vybavení a nákupu potřebných pomůcek; navýšení kapacit individualizovaných služeb poskytovaných v rámci komunit neústavního typu; zvyšování kvality komunitních sociálních služeb pobytového charakteru, včetně obnovy materiálně-technické základny těchto služeb.

Opatření: Podpora začleňování osob nebo skupin obyvatel ohrožených sociálním vyloučením nebo chudobou

Příklady aktivit: Vznik integračních, komunitních a nízkoprahových center; rozvoj sociálních služeb poskytovaných sociálně vyloučeným osobám a osobám drogově závislým; rozvoj aktivit vedoucích k aktivizaci, dalšímu vzdělávání a začleňování seniorů.

Opatření: Podpora nové výstavby zařízení pro sociální bydlení, včetně zázemí pro doprovodné služby

Příklady aktivit: Rekonstrukce jiných objektů na zařízení pro sociální bydlení; stavební úpravy stávajících ubytovacích zařízení, které nevyhovují požadavkům na zařízení pro sociální bydlení; výstavba bytu pro seniory s návaznými sociálními službami a zdravotní péčí.

Specifický cíl 2.2: Zlepšit kvalitu a dostupnost lékařské péče

Opatření: Modernizace infrastruktury poskytovatelů zdravotní péče – Podstatné je neustálé udržování a zlepšování kvalitního vybavení lékařských pracovišť.

Příklady aktivit: Modernizace přístrojového vybavení zdravotnických zařízení; modernizace a obnova výjezdových stanovišť zdravotnické záchranné služby a jejich vozového parku; zajištění bezbariérového přístupu do zařízení zdravotních služeb

Opatření: Stabilizace sítě ordinací primární lékařské péče pro dospělé a pro děti a dorost – Problematické jsou především venkovské oblasti, kde je nízká ochota lékařů k provozování praxe.

Příklady aktivit: vytvoření kvalitních podmínek pro práci lékařů na venkově; motivace (mladých) praktických lékařů k práci v ordinacích na venkově.

Opatření: Zdravotní prevence a propagace zdravého životního stylu – V Plzeňském kraji je vysoký výskyt vážných onemocnění. Důraz je proto kladen i na zdravý životní styl obyvatel.

Příklady aktivit: Rozvoj informovanosti a prevence vzniku nádorových onemocnění; větší informovanost o zdravém životním stylu

Specifický cíl 2.3: Zlepšit kulturní zázemí a zvýšit kulturní aktivitu obyvatel

Opatření: Podpora projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015 a jeho udržitelnosti – Zajištění stěžejních součástí jeho programu.

Příklady aktivit: Příprava a realizace programové nabídky; realizace nezbytných investic projektu marketing projektu vůči obyvatelům města a kraje a v oblasti cestovního ruchu; zkvalitnění systému více zdrojového financování a spolupráce s podnikateli.

Opatření: Vytváření podmínek pro udržení a další rozvoj kulturních aktivit obyvatel

Příklady aktivit: Udržení sítě veřejných knihoven; spolková činnost a dobrovolné aktivity v oblasti kultury a umění; projekty k udržení prvku nehmotné (lidové) kultury; rozvoj badatelské a vzdělávací činnosti při muzeích, galeriích a dalších institucích; podpora významných regionálních kulturních akcí.

Opatření: Zlepšení kulturní infrastruktury

Příklady aktivit: Výstavba, rekonstrukce a vybavení kulturních zařízení na venkově; modernizace vybavení objektů kulturní vybavenosti; rekonstrukce objektu a nákup vybavení pro potřeby kultury; výstavba nového objektu Západočeské galerie.

Specifický cíl 2.4: Rozšiřovat a modernizovat infrastrukturu pro sport, volný čas a rekreaci

Opatření: Podpora modernizace sportovišť a zvyšování kvality jejich zázemí – Většina sportovišť byla postavena před více jak 20 lety.

Příklady aktivit: Modernizace sportovišť, rekonstrukce a zvyšování kvality jejich zázemí; zvyšování bezpečnosti sportovišť.

Opatření: Podpora výstavby a provozu veřejně přístupných sportovišť

Příklady aktivit: Rekonstrukce školních sportovišť a jejich zpřístupňování veřejnosti; budování veřejně přístupných sportovních a volnočasových areálů.

Specifický cíl 2.5: Vytvořit podmínky pro stabilitu a funkčnost neziskového sektoru

Opatření: Dlouhodobá a stabilní podpora práce organizací neziskového sektoru – Začít brát v potaz občanská sdružení, spolky a místní iniciativy jakožto jeden z pilířů veřejného života.

Příklady aktivit: Činnost spolků dobrovolných hasičů; neziskové organizace pečující o aktivní využívání volného času dětí a mládeže; spolkovou činnost a neprofesionální kulturní, sportovní a společenské aktivity obyvatel; soutěže a prezentace výsledků zájmové činnosti.

Opatření: Podpora transformace neziskového sektoru

Příklady aktivit: Metodická pomoc neziskovému sektoru při zvládnutí administrativních důsledků legislativních úprav podle nového občanského zákona; metodická pomoc neziskovému sektoru při využití změněných podmínek k rozvoji další činnosti.

Specifický cíl 2.6: Posílit schopnost složek IZS pro řešení mimořádných situací

Opatření: Zvyšování úrovně technického vybavení a odborné připravenosti složek IZS – Nedostatečná úroveň specializovaného vybavení v současné době.

Příklady aktivit: Zajištění nezbytné techniky a prostředků pro řešení mimořádných situací; vybavení JPO/SDH moderní technikou a prostředky pro nasazení v mimořádných situacích; zajištění mobilní podpory IZS a integrace jejich systému se systémy nemocnic; vybudování výcvikových a vzdělávacích středisek pro složky IZS

Opatření: Modernizace informační a komunikační techniky pro koordinaci složek a řízení zásahů – Mimořádné situace vyžadují koordinovaný zásah všech složek IZS.

Příklady aktivit: Dokončení a modernizace digitálního radiokomunikačního systému pro složky IZS; integrace informačních systémů na místní a regionální úrovni a sjednocení a propojení informačních systému složek IZS

Specifický cíl 2.7: Snížení kriminality a eliminace sociálně patologických jevů

Opatření: Prevence kriminality

Příklady aktivit: Rozvoj volnočasových vzdělávacích a výchovných programů v rámci mimoškolních aktivit dětí a mládeže jako prevence sociálně patologických jevů (grant OŠMT MMP); větší informovanost veřejnosti, zvyšování pocitu bezpečí občanů; opatření omezující podmínky pro páchaní trestné činnosti nebo zvyšující šanci dopadnout pachatele.

Opatření: Protidrogová prevence

Příklady aktivit: Stabilní podpora NNO, které se věnují práci s osobami ohroženými drogami a jinými návykovými látkami; realizace terénních preventivních programů; realizace školních preventivních programů, zaměřených na protispolečenské jevy, různé formy šikany a programy prevence jiných sociálně patologických jevů; provoz kontaktních a poradenských center; substituční léčba a následná péče o klienty po odvykacím programu

Strategický cíl 3: Zvýšit konkurenceschopnost regionální ekonomiky

Pro ekonomicky příznivý vývoj Plzeňského kraje je důležité udržovat a zvyšovat úroveň konkurenceschopnosti regionální ekonomiky. Tomu lze přispět především aplikací výsledků výzkumu a vývoje, zaváděním inovací a využitím vzdělané a kvalifikované pracovní síly. Podpora malých a středních firem může zmírnit rizika plynoucí ze závislosti na velkých zaměstnavatelích.

Dlouhodobě nízká nezaměstnanost kraje byla ohrožena především ekonomickou krizí, ve které se zhoršily podmínky získání a udržení práce především pro nejméně kvalifikované. Tím vznikly větší nároky na služby zaměstnanosti.

Vnik nových pracovních míst je možné vytvářet pomocí investiční atraktivity kraje a obnovou aktivní podpory získávání domácích i zahraničních investic. Další příležitostí je využívání strukturálních fondů EU.

Kraji extrémně prospívají jeho neregionální vztahy, díky kterým může eliminovat komunikační a administrativní bariéry a které mohou dopomoci k využití zdrojů mimo území kraje a k diverzifikaci jednostranně orientovaných exportních vazeb.

Specifický cíl 3.1: Zvýšit uplatnění výsledků výzkumu, vývoje a zavádění inovací

Nedostatkem kraje je relativně nízká produktivita práce, kterou je možné zvýšit především zvýšením uplatnění výsledků výzkumu, vývoje a zaváděním inovací. Také je důležité posílit spolupráci VŠ se zaměstnavateli a rozvíjet a stabilizovat kapacitu výzkumně vývojové základny včetně aplikace jejích výsledků.

Opatření: Založení systému péče o znalostní ekonomiku

Příklady aktivit: Zpracování RIS, konceptu inteligentní specializace – definování klíčových oborů a na ně vázat priority ve vzdělávání; ustavení regionální koordinační skupiny pro ekonomický rozvoj ve spolupráci města Plzně, Plzeňského kraje a výzkumných organizací; vytvoření systému komunikace s podniky; monitorování a hodnocení změn; přednášky, konference a výměna zkušeností.

Opatření: Stabilizace výzkumných a vývojových kapacit

Příklady aktivit: Stabilizace nových výzkumných center v kraji – podpora smluvního výzkumu; rozvoj stávajících a zakládání nových vývojových pracovišť – projektu; rozvoj strategických partnerství – účast na špičkovém výzkumu, podpora mobility výzkumníků, studentů, techniků; posilování výzkumných týmů; rozvoj potenciálu marketingu VaV podniků a jejich výsledků; Internacionalizace VaV aktivit – podpora účasti v mezinárodních programech VaV – např. Horizont 2020³⁷.

³⁷ „Horizont 2020 je největší výzkumný a inovační program EU v historii. Přenese velké myšlenky z laboratoře na trh a povede tak k dalším zásadním pokrokům, objevům a světovým primátům. Na sedmileté období (2014 až 2020) jsou k dispozici finanční prostředky ve výši 80 miliard EUR.“ (HORIZON 2020 ve stručnosti; Rámcový program EU pro výzkum a inovace[online]. Lucemburk: EVROPSKÁ KOMISE - Generální ředitelství pro výzkum a inovace, 2014.)

Opatření: Přenos výsledků výzkumu a vývoje do podniků

Příklady aktivit: Projekty aplikovaného výzkumu a vývoje v podnicích; společné projekty podniků a výzkumných organizací; rozvoj regionálních finančních podpor pro spolupráci výzkumných organizací a podniků; zapojování podniků do mezinárodních programů.

Opatření: Rozvoj podpůrných služeb pro rozvoj výzkumu, vývoje a inovací

Příklady aktivit: Rozvoj služeb transferu technologií; rozvoj kapacit pro přípravu a řízení projektů v mezinárodních programech; rozvoj spolupráce a sítě podniků a výzkumných a vzdělávacích institucí – kooperace a sdílení kapacit a synergie odborností; popularizace technických, přírodovědných a lékařských vědeckých oborů; rozvoj systému zpřístupnění vědeckých informací; zajištění ochrany duševního vlastnictví (patenty, užité vzory, apod.)

Specifický cíl 3.2: Zvýšit konkurenceschopnost MSP a jejich podíl na ekonomice kraje

Rozvoj služeb pro malé a střední podnikatele, zvýhodněná nabídka zajištění potřebné infrastruktury a nástrojů podpory k finančním zdrojům by měly pomoci zvýšit podíl MSP na zaměstnanosti a jejich lepšího postavení v hodnotových řetězcích.

Opatření: Financování zahájení a rozvoje inovačního podnikání

Příklady aktivit: Poskytování návratných finančních zdrojů pro rozvoj podnikání a dotací pro inovační projekty MSP; provozní finanční podpora začínajících inovačních mikropodniků; zapojení MSP do grantových programů (národní i evropské).

Opatření: Rozvoj infrastruktury pro podnikání

Příklady aktivit: Výstavba a modernizace podnikatelských inkubátorů, podnikatelských a inovačních center; příprava vhodných ploch pro umístění drobných podniků; regenerace objektů pro malé a drobné podnikání.

Opatření: Poradenské služby pro rozvoj a podnikání

Příklady aktivit: Rozvoj podnikavosti, motivační programy pro zahájení podnikání; poradenské služby pro zakládání firem; rozvoj podniků (strategie, studie proveditelnosti, získávání finančních zdrojů, apod.); rozvoj vzdělávání managementu a zaměstnanců; internacionalizace firem (např. vyhledání obchodních a technologických partnerů); rozvoj spolupráce subjektu zajišťujících služby podporu podnikání.

Opatření: Podpora sociálního podnikání

Příklady aktivit: Investiční aktivity vedoucí k podpoře sociálního začleňování; příprava podnikatelských záměrů pro sociální podniky, jejich rozjezd a fungování; sociální podniky orientované na místní potřeby a zdroje.

Specifický cíl 3.3: Posílit služby zaměstnatelnosti

Služby zaměstnanosti je potřeba posílit také v širší partnerské spolupráci státu, územních samospráv, zaměstnavatelů, hospodářských komor a NNO.

Opatření: Prevence nezaměstnanosti a nedostatku pracovní síly

Příklady aktivit: Bilanční diagnostika; další vzdělávání; rozšíření pracovních úvazků na zkrácenou dobu; prognózování a vyhodnocování potřeb na trhu práce; zlepšení podmínek pro mobilitu pracovníků; pilotní projekty v oblasti podpory zaměstnatelnosti.

Opatření: Pomoc k získání zaměstnání

Příklady aktivit: Poradenská podpora; rozšíření nabídky rekvalifikací; rozvoj doprovodných vzdělávacích aktivit; rozvoj veřejně prospěšných pracovních míst; osvěta a podpora podnikavosti; granty pro začínající OSVČ.

Specifický cíl 3.4: Rozvinout systém podpory investic

Plzeňský kraj je investičně atraktivní. Zvýšení míry investic je možné podpořit aktivním marketingem, přípravou místní infrastruktury a souvisejících služeb (vzdělávání, doprava) a případných pobídek. Významný potenciál pro zvýšení objemu investic nabízí finanční podpora EU 2014-2020³⁸.

Opatření: Zlepšování podmínek pro domácí a zahraniční podnikatelské investice

Příklady aktivit: Aktivní marketing regionu; rozvoj tzv. „after care“ služeb; vybudování systému dělby kompetencí subjektů, regionálních a vládních; reinvestice podniků umístěných v kraji – financování, poskytování zvýhodněných veřejných služeb (dopravní obsluha, vzdělávání apod.); snížení administrativní zátěže podniků při realizaci investic.

³⁸ „Do roku 2020 usiluje EU o dosažení pěti konkrétních cílů v oblasti růstu. Ty vycházejí za strategie Evropa 2020 a prostředky určené na realizaci politiky soudržnosti podpoří jejich dosažení. Jde o cíle v oblasti zaměstnanosti, inovací, vzdělávání, sociálního začleňování a efektivního nakládání s energiemi. V zájmu splnění těchto cílů a řešení různorodých potřeb regionů bylo vyčleněno 351,8 miliardy € na politiku soudržnosti na období 2014–2020, tedy téměř třetina celkového rozpočtu EU. Do České republiky je z těchto fondů alokováno celkem 23,96 mld. €.“ (Fondy EU 2014–2020. Euromanagers [online]. 2015 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.euromanagers.cz/cz/fondy-2007-2013/>)

Opatření: Systematické a promyšlené zásadní veřejné investice s podporou SF EU 2014 - 2020

Příklady aktivit: Vytvoření základního systému kompetencí; posilování kvality systému přípravy a řízení projektů; posílení kapacity pro využití finančních zdrojů SF EU 2014-2020 na území kraje; projektová a majetková příprava zásadních investic Plzeňského kraje; realizace zásadních investic Plzeňského kraje; využití finančních zdrojů SF EU 2014-2020.

Specifický cíl 3.5: Využití atraktivitu kraje pro cestovní ruch

Kraj je atraktivní především svojí přírodou (Šumava), tradicí výroby piva a polohou mezi Prahou a SRN. Je nutné především podpořit růst kvality a koordinace nabídky atraktivních a cenově dostupných krátkodobých, zážitkových a poznávacích programů.

Opatření: Zkvalitnění marketingu a propagace

Příklady aktivit: Aktualizace výzkumu a strategie v cestovním ruchu; účast na veletrzích cestovního ruchu a jejich pořádání; výroba kvalitních propagačních materiálů; využití moderních IT a nových médií; marketing regionálních značek a produktů; spolupráce s Bavorskem, a sousedními regiony v ČR; využití významných kulturních a sportovních akcí.

Opatření: Zkvalitnění úrovně služeb cestovního ruchu

Příklady aktivit: Aktivity destinačního managementu, systematická podpora spolupráce soukromého a veřejného sektoru; využití potenciálu MAS³⁹ pro rozvoj místních projektů rozvoje nabídky ČR; vzdělávání a organizace subjektů v cestovním ruchu; zkvalitňování činnosti informačních center; podnikatelské poradenství v cestovním ruchu; rozvoj turistické dopravní obslužnosti.

Opatření: Zvýšení kulturní atraktivity regionu

Příklady aktivit: Záchrana a využití kulturních památek; obnova a zpřístupnění hodnotných památek veřejnosti; realizace kulturních aktivit; podpora budování návštěvnických center.

³⁹ „Místní akční skupina (MAS) je forma místního partnerství, která umožňuje efektivní způsob využívání dostupných zdrojů. Jejími členy mohou být obce, jejich svazky, instituce veřejné moci, soukromé podnikatelské subjekty, neziskové organizace i samotní občané jako fyzické osoby. Ti všichni v rámci místní akční skupiny spolupracují na rozvoji a obnově venkova. Jejich projekty a aktivity jsou podpořeny čerpáním finančních prostředků z národních programů nebo z programů EU.“ Na území Plzeňského kraje v současné době působí celkem 9 MAS. (Místní akční skupiny. RIS: Regionální Informační Servis [online]. 2016 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/regionalni-informace/mistni-akcni-skupiny/>)

Opatření: Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Příklady aktivit: Výstavba a rozvoj pěších stezek a cyklostezek včetně doprovodné infrastruktury; budování naučných stezek; modernizace, rozšiřování a zkvalitňování ubytovací a stravovací infrastruktury; budování sportovně rekreační infrastruktury; rozvoj infrastruktury lázeňství a wellness; zkvalitnění infrastruktury pro zimní sporty (zejm. Šumava).

Specifický cíl 3.6: Využití potenciálu nadregionálních vztahů

Nejpodstatnějším ekonomickým partnerem pro Plzeňský kraj je sousedící Bavorsko. Důležité je utvářet nové nadregionální vztahy především pro výměnu zkušeností při zavádění nových technologií nebo například pro využití odborných kapacit subjektů v Plzeňském kraji.

Opatření: Rozvoj spolupráce s Bavorskem

Příklady aktivit: Rozvoj společné koordinace politiky ekonomického rozvoje a společného regionálního marketingu; rozvoj přeshraničních nástrojů podpory podnikání; rozvoj finančních mechanismů rozvoje území.

Opatření: Rozvoj vztahů v územích s perspektivními trhy-

Příklady aktivit: Účast na veletrzích a kooperačních setkáních; účast zahraničních partnerů na stážích v Plzeňském kraji; poskytování odborné pomoci a výměny zkušeností; tvorba propagačních nástrojů; systém koordinace podpůrných služeb, dlouhodobé plánování a systematická péče o zahraniční vztahy.

Opatření: Aktivní účast v evropských sítích

Příklady aktivit: Zapojení kraje v systému EDV – aktivní prosazení priorit kraje; zapojení subjektu kraje do konsorcií zapojených v evropských programech; využití zastoupení kraje při EK při využívání evropských programů; systém regionální správy informací se vztahem k EU.

Strategický cíl 4: Zlepšit fungování a vzhled měst a obcí a jejich vztahy

Vzhled kraje je jedním z podstatných faktorů jeho atraktivity. V některých lokalitách nalezneme řadu zanedbaných areálů. V menších obcích se snižuje dostupnost některých služeb způsobená koncentrací těchto služeb a pracovních příležitostí do center. Mnoho služeb je zajišťováno formou spolupráce obcí, kterou je žádoucí podporovat. Na každé obci ovšem spočívá úkol zajistit svým obyvatelům bydlení a základní služby.

Specifický cíl 4.1: Udržet dostupné bydlení a služby

Tento cíl je prakticky hlavním posláním samosprávy obcí případně je úkolem kraje vytvořit takové podmínky, aby to obec mohla realizovat. Při zajišťování služeb

hrají významnou roli obce nad 3 tisíce obyvatel, které plní některé funkce i pro svá spádová území.

Opatření: Příprava rozvojových ploch pro bydlení a služby v perspektivních lokalitách

Příklady aktivit: Vymezení perspektivních rozvojových lokalit kraje; stabilizace perspektivních rozvojových lokalit kraje v rozvojových dokumentech kraje; podpora měst a obcí při přípravě perspektivních lokalit k využití; dopravní a další infrastrukturní napojení rozvojových lokalit.

Opatření: Dostupné bydlení

Příklady aktivit: Výstavba „startovacích“ bytů nebo bytů pro seniory; úpravy vhodných objektů na „startovací“ byty nebo byty pro seniory.

Opatření: Rozvoj služeb v centrech

Příklady aktivit: Monitoring nabídky služeb v centrech dle jejich role v sídelní struktuře; koncentrace a lokalizace vyšších veřejných služeb v centrech.

Opatření: Stabilizace služeb na venkově

Příklady aktivit: Udržení služeb ve venkovských obcích (pošta, úřad stavební, matriční apod.); zajištění dostupnosti základních služeb na venkově.

Specifický cíl 4.2: Odstranit závažné nedostatky ve vzhledu a fungování sídel

Vzhled měst a obcí nejčastěji narušují tzv. brownfields⁴⁰, zanedbávaná veřejná prostranství nebo sídliště. Dalším klíčovým problémem je nekvalitní síť místních komunikací.

Samostatným opatřením je zachování, popř. rozvoj Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje⁴¹. Program je významným nástrojem stabilizace malých obcí a venkova.

⁴⁰ „Brownfields jsou pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné a podvyužité, často mají ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy. (pojem "brownfields" je přejatý z anglického jazyka, v doslovném překladu znamená "hnědé louky") Rekonstrukce či revitalizace takové nemovitosti k novému efektivnímu využívání je podporována z fondů EU.“ (Brownfields. RIS: Regionální Informační Servis [online]. 2016 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/regionalni-informace/brownfields/>)

⁴¹ „V současné době je rozpočet dotačního programu 111 mil. Kč. Největší část finančních prostředků je určena pro dotační titul PROJEKTY OBCÍ. O dotaci mohou požádat obce do 2000 obyvatel a dále také ostatní obce - ale pouze pro svou místní část do 500 obyvatel. Dotace je určena např. na opravy místních komunikací, výstavbu chodníků, opravy obecních budov, výstavbu dětského hřiště, rekonstrukci veřejného osvětlení, revitalizaci návsi, rekonstrukci autobusové zastávky, vyčištění rybníka, opravu vodovodu atd. - obecně na opravy, rekonstrukce nebo pořízení hmotného nemovitého majetku a technické infrastruktury obcí. Dotace se poskytuje ve výši 100 - 500 tis. Kč pro obce do 2000 obyvatel a ve výši 100 - 300 tis. Kč pro obce nad 2000 obyvatel.“ (Program stabilizace a obnovy venkova

Opatření: Revitalizace zanedbaných areálů a objektů

Příklady aktivit: Sanace zanedbaných areálů; rekonstrukce objektů v zanedbaných areálech; úprava a nové využití zanedbaných areálů; výstavba infrastruktury v zanedbaných areálech; záchrana a revitalizace památek; revitalizace zanedbaných historických center.

Opatření: Revitalizace veřejných prostranství a zeleně v sídlech

Příklady aktivit: Úprava centrálních prostor (náměstí, návsi); realizace peších zón; zklidňování dopravy; zakládání či revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně; revitalizace vodotečí a vodních ploch v sídlech.

Opatření: Regenerace sídlišť

Příklady aktivit: Modernizace panelových domů, vč. zateplování fasád; úprava veřejných prostranství a jejich vybavenosti; výstavba parkovacích míst.

Opatření: Zlepšení sítě místních a účelových komunikací

Příklady aktivit: Výstavba místních komunikací pro napojení rozvojových ploch; výstavba, popř. rekonstrukce účelových komunikací pro zpřístupnění krajiny; rekonstrukce a zlepšení údržby místních komunikací.

Opatření: Program stabilizace a obnovy venkova -

Příklady aktivit: revitalizace zařízení občanské vybavenosti; oprava památek a dalších objektů; opravy místních komunikací; výstavba nebo oprava technické infrastruktury; úprava veřejných prostranství a jejich vybavenosti; zpracování územních plánů a jiných plánovacích dokumentů; soutěž obcí.

Specifický cíl 4.3: Prohloubit spolupráci obcí

Při spolupráci obcí dochází k výměně zkušeností a vzájemnému doplňování některých funkcí. Velká část obcí kraje je zapojena v dobrovolných svazcích obcí (DSO) a místních akčních skupinách (MAS), které řeší společné problémy a propojují samosprávy s dalšími aktéry v dané problematice.

Plzeňského kraje 2019. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. 2019 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-stabilizace-a-obnovy-venkova-plzenskeho-kraje-2019>
Program stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje 2019. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. 2019 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-stabilizace-a-obnovy-venkova-plzenskeho-kraje-2019>

Opatření: Rozvoj činnosti dobrovolných svazků obcí

Příklady aktivit: Podpora odborného zázemí DSO; zapojení DSO jako partnerů do tvorby strategických dokumentů; využití DSO pro koordinaci a sdílení funkcí.

Opatření: Spolupráce obcí a dalších subjektů v rámci MAS

Příklady aktivit: Podpora managementu MAS; zapojení MAS jako partnerů do tvorby regionálních strategických dokumentů; využití MAS pro koordinaci a sdílení funkcí obcí; využití MAS pro koordinovaný rozvoj cestovního ruchu a drobného podnikání; soutěž MAS.

Opatření: Další formy spolupráce obcí

Příklady aktivit: Zapojení měst a obcí kraje do projektu SMO CR Podpora obecní spolupráce, popř. do jeho pokračování; setkání představitelů měst a obcí kraje; prezentace měst a obcí kraje na celostátních akcích; prezentace příkladů úspěšné spolupráce obcí kraje s konkrétními výsledky.

Specifický cíl 4.4: Rozvíjet vnější vztahy kraje

Vnější vztahy kraje napomáhají k získávání zkušeností a k prezentaci kraje čímž zvyšují jeho konkurenceschopnost. Důležité je zapojení kraje a jeho částí do mezinárodních projektů a iniciativ.

Opatření: Přeshraniční vztahy kraje

Příklady aktivit: Stabilizace systému finanční podpory Cíle 3; podpora obcí a jejich svazků v rámci Cíle 3; příprava projektů a prezentace výsledků příhraniční spolupráce.

Opatření: Spolupráce kraje s partnerskými regiony

Příklady aktivit: Výměna zkušeností s partnerskými regiony; společné projekty s partnerskými regiony; zapojení kraje do sítí a asociací.

Opatření: Zapojení kraje do mezinárodních projektů

Příklady aktivit: Zapojení měst, obcí i dalších subjektů do mezinárodních projektů; účast kraje v mezinárodních projektech a iniciativách; zapojení kraje, měst, obcí a dalších subjektů do komunitárních programů EU, prezentace výsledků mezinárodních projektů kraje.

Opatření: Vnější vztahy obcí a měst Plzeňského kraje

Příklady aktivit: Spolupráce měst a obcí kraje s obcemi mimo kraj; rozvoj mezinárodních vztahů, spolupráce a projektů měst a obcí kraje.

Specifický cíl 4.5: Posílit efektivitu a transparentnost veřejné správy

Fungování veřejné správy je důležité pro chod měst a obcí, důvěru občanů, efektivitu rozhodování a uplatňování vhodných a kvalitních strategických dokumentů.

Cílem je také její otevřenost a transparentnost vůči obyvatelům, zaměstnavatelům a návštěvníkům, a to jak stávajícím, tak i potenciálním.

Opatření: Pořizování a uplatňování strategických dokumentů územního rozvoje

Příklady aktivit: Zpracování, aktualizace a uplatňování strategických dokumentů regionálního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a územních studií; výměna zkušeností s využitím strategických dokumentů na místní a mikroregionální úrovni a se zapojením veřejnosti a dalších aktérů do jejich přípravy; vytvoření systému evidence zpracování, uplatňování a vyhodnocování přínosu strategických dokumentů územního rozvoje koncentrace veřejných rozpočtů a jejich využití na podporu územního rozvoje.

Opatření: Posilování efektivity veřejné správy

Příklady aktivit: Dokončení propojení datového fondu veřejné správy na principu sdílení jednou pořízených dat; vybudování bezpečných datových úložišť a infrastruktury pro vytvoření cloudových řešení státní správy a samosprávy; vytvoření a vybavení místních bezpečnostních týmů pro potřeby ochrany infrastruktury ICT pro zajištění řízeného a bezpečného sdílení dat v rámci veřejné správy a složek IZS; zkvalitňování materiálně – technických podmínek pro výkon veřejné správy na regionální a místní úrovni za účelem zvyšování efektivity a výkonnosti územní veřejné správy a poskytování územních veřejných služeb.

Opatření: Posilování transparentnosti veřejné správy

Příklady aktivit: Zavedení integračních projektů podle jednotlivých životních situací občanů a po jednotlivých správních agendách⁴²; publikace dat veřejné správy; rozvoj nástrojů ke sdílení „otevřených dat“ veřejné správy pro subjekty i mimo veřejnou správu; zlepšení dostupnosti, nabídky služeb a uživatelské jednoduchosti elektronických služeb veřejné správy pro občana; rozšiřování možností digitální komunikace občana se státem neasistovanou formou prostřednictvím přímé elektronické komunikace s využitím vlastního ICT vybavení pro všechny občany (datové schránky); vytvoření systému, sloužícího k zajištění elektronické identity občanů ve všech elektronických službách veřejné správy, nebo ve službách financovaných z veřejných rozpočtů (zdravotnictví, školství, sociální zabezpečení).

Strategický cíl 5: Zajistit funkčnost a rozvoj dopravních systémů kraje

Významnou roli má dokončená dálnice D5, která zajišťuje napojení kraje na centrum republiky a na exportně významné Bavorsko. Nedostatečný je stav silniční sítě

⁴² např. projekty eHealth, eJustice, eSbírka, eLegislativa

I. třídy, především z hlediska parametrů trasy a četných bodových i liniových závad. Silnice II. a III. třídy nejsou v dobrém stavu a postupně se zhoršují.

Většina železniční sítě je jednokolejná, zastaralá a kapacitně vyčerpaná a postižená častými výlukami. Bude nutné připravit obnovu dalších tratí zejména v okolí Plzně a to v návaznosti na dokončení III. tranzitního koridoru. Mezinárodní význam má nové propojení České republiky s Bavorskem.

V centru Plzně je třeba pokračovat ve výstavbě nejdůležitějších úseků komunikačního systému, podporovat výstavbu záchytných parkovišť a udržovat vysokou úroveň městské hromadné dopravy.

Je nutné rozšířit síť cyklotras a podpořit výstavbu cyklostezek.

Specifický cíl 5.1: Zkvalitnit státní silniční síť v regionu

Síť silnic I. třídy v regionu stále vykazuje značné množství dopravních závad, jako jsou rizikové průtahy obcemi, nevyhovující železniční podjezdy a přejezdy, prostorově nevhodné či nekapacitní úseky apod. Důraz je kladen na nejvytíženější tahy, které jsou zároveň důležitými rozvojovými osami kraje⁴³.

Opatření: Realizace prioritních investičních záměrů na silniční síti I. Třídy dle záměrů MD a ŘSD ČR

Příklady aktivit: Silnice I/26, obchvat Staňkova; silnice I/27, přeložka Šlovice – Přeštice, obchvat Přeštic, obchvat Klatov, úsek Třemošenský rybník – Orlík, rekonstrukce mostu gen. Pattona v Plzni; silnice I/21, přeložka Nová Hospoda – Kočov

2. Stavba

Opatření: Předprojektová a projektová příprava dalších záměrů včetně stabilizace koridorů v územních plánech

Příklady aktivit: Příprava modernizace silnice I/26 v úseku D5 – Chotěšov – Stod – Holýšov – Staňkov + přeložka Babylon; příprava modernizace silnice I/27 v úseku Třemošná – hranice Plzeňského kraje; příprava přeložky silnice I/21 v úseku Planá – Trstěnice; příprava nových dálničních sjezdů na D5 v souladu se ZUR Plzeňského kraje.

Opatření: Podpora doplnění státní silniční sítě o Českoleskou tangentu

Příklady aktivit: Zapracování záměru nového úseku silnice I/21 Bor – Draženov do databáze námětů MD ČR na státní silniční síti, zapracování koridoru českoleské tangenty do územních plánů dotčených obcí v souladu se ZÚR Plzeňského kraje.

⁴³ Jedná se o tahy Plzeň – Klatovy a Plzeň – Domažlice.

Specifický cíl 5.2: Zajistit funkčnost krajské silniční sítě

Krajská silniční síť není v dobrém stavu a zastavit zhoršování není bez změny rozpočtových pravidel prakticky možné.

Opatření: Úprava definice páteřní silniční sítě Plzeňského kraje

Příklady aktivit: Úprava sítě silnic II. třídy spojená s redukcí délky o 10-15 %.

Opatření: Zintenzivnění projektové a majetkové přípravy u vybraných staveb především na páteřní silniční síti

Příklady aktivit: Posouzení kritérií pro stanovování priorit projektové přípravy a výstavby; projektová a majetková příprava ucelených tahů a systémově důležitých úseků jako podmínka pro efektivní vynakládání vlastních i dotačních prostředků; projektová příprava i menších akcí potřebná k postupnému zvyšování užitné hodnoty opravených silnic; projektová příprava vybraných průtahů ve spolupráci dotčených obcí.

Opatření: Efektivní využití prostředků z programovaného období 2014 – 2020

Příklady aktivit: Vyhodnocení podmínek nově vytvořených operačních programů a výběr vhodných staveb (II. etapa západního okruhu v Plzni, návazné silnice k D5 na Rokycansku atp.); dokončení projektové a majetkové přípravy schválených staveb a jejich realizace.

Opatření: Omezení zatížení krajské silniční sítě tranzitní dopravou -

Příklady aktivit: podpora kraje systémovému řešení zpoplatnění vybraných silnic II. třídy pro tranzitní nákladní dopravu.

Opatření: Zastavení zhoršování stavebně technického stavu silnic, jejich povrchů a mostů

Příklady aktivit: Provádění souvislých oprav a modernizací nejvíce poškozených úseků; výhledově zajistit alespoň jednu opravenou silnici do každé obce; vytvořit a naplňovat program systematické obnovy mostů; jednání s ŘSD ČR o podílu státu na údržbě a rekonstrukcích silnic II. třídy, které slouží jako objízdné trasy pro dálnici D5.

Specifický cíl 5.3: Zkvalitnit železniční síť pro atraktivní dálkovou i regionální dopravu

Opatření: Dokončení III. železničního koridoru včetně přestavby uzlu Plzeň

Příklady aktivit: Modernizace trati Rokycany – Plzeň; uzel Plzeň – 1. stavba (pražské zhlaví + osobní nádraží sever); uzel Plzeň – 2. stavba (mosty Mikulášská + osobní nádraží jih); uzel Plzeň – 3. stavba (přesmyk domažlické trati vč. odstranění úrovněového křížení Domažlické ul.); příprava 5. stavby Uzlu Plzeň (Plzeň Hl. n. – Plzeň-Koterov)

Opatření: Podpora předprojektových a projektových prací na koridoru Donau-Moldau Bahn (DMB)

Příklady aktivit: Stabilizace koridoru a pořízení přípravné dokumentace v úseku Plzeň – Stod – Domažlice st.hr.; jednání s německou stranou o koordinovaném postupu při přípravě DMB.

Opatření: Optimalizace a revitalizace dalších železničních tratí v regionu s významnou dálkovou a regionální přepravou

Příklady aktivit: Žst. Horažďovice-předměstí; revitalizace a kolejové úpravy trati Klatovy – Železná Ruda; revitalizace trati Rokycany – Nezvěstice (včetně přestupního uzlu Mirošov město); optimalizace trati Plzeň – Horažďovice předměstí – hranice Plzeňského kraje (směr C. Budějovice) včetně zdvoukolejnění úseku Plzeň – Nepomuk; příprava optimalizace trati Plzeň – Přeštice a trati Plzeň – Plasy; optimalizace regionálních železničních tratí.

Specifický cíl 5.4: Zmírnit dopravní problémy v Plzni

Opatření: Výstavba rozhodujících částí základního komunikačního systému v Plzni

Příklady aktivit: Západní okruh – 2. etapa; přeložka silnice I/20, úsek Na Roudné – Plaská; silniční systém Roudná; přeložka silnice I/27, úsek Sukova – Karlovarská projektová příprava silnice I/20, úsek Jasmínová – Na Roudné.

Opatření: Výstavba, rekonstrukce a modernizace dílčích částí aglomeračního okruhu

Příklady aktivit: Přeložka silnice II/180 v úseku Kyšice – Chrást.

Opatření: Prohloubení systémové integrace automobilové a hromadné dopravy -

Příklady aktivit: Výstavba parkovišť P+R v okrajových částech Plzně (Bolevec, Světovar, Bory, Zátíší, nám. Emila Škody); výstavba přestupních bodů a záchytných parkovišť v železničních stanicích; aplikace účinné parkovací politiky směřující k vymístění zejména zaměstnaneckého parkování z přetížených ulic v centru na záchytná parkoviště a preference rezidentského, abonentního a krátkodobého parkování na povrchových uličních stáních.

Opatření: Zajištění potřebných rekonstrukcí a rozvoje tratí veřejné dopravy včetně napájecí soustavy v Plzni

Příklady aktivit: Rekonstrukce vybraných úseků tramvajové trati na páteřní lince č. 4 (Klatovská tř., Karlovarská tř.); novostavba tramvajové trati Bory – Západočeská univerzita; rekonstrukce napájení trolejbusové trati Černice vč. nové měnírny Černice;

rekonstrukce vybraných úseku tramvajových tratí na linkách 1 a 2 (ulice Skvrňanská, Přemyslova, Koterovská, Slovanská, Solní, Zbrojnická).

Specifický cíl 5.5: Doplnit síť cyklistických stezek

Opatření: Dokončení systému mezinárodních a neregionálních cyklotras

Příklady aktivit: Proznačení cyklotrasy EuroVelo č. 4 (národní č. 39) Cheb – Rakovník – Praha; optimalizace vedení mezinárodní cyklotrasy č. 3 a nadregionálních tras č. 31 – 38 včetně výstavby chybějících úseků a dokončení značení; propagace vybudovaných cyklotras.

Opatření: Efektivní podpora doplňování sítě regionálních a místních cyklotras včetně odstraňování nebezpečných míst

Příklady aktivit: Podpora přípravy a následné realizace cyklostezek s důrazem na cyklotrasy nadregionálního významu; úprava a doplnění sítě regionálních cyklotras s cílem zajistit vzájemné propojení a kompletaci sítě; odstraňování kolizních míst a nebezpečných úseků na existující síti značených tras; podpora výstavby cyklistických pruhů a pásů ve větších městech a jejich okolí; podpora přepravy kol v autobusech a vlacích, podpora půjčoven kol v železničních stanicích.

Specifický cíl 5.6: Vybudovat integrovaný dopravní systém kraje na bázi Integrované dopravy Plzeňska

Opatření: Optimalizace vedení linek a koordinace jízdních řádů všech dopravců s důrazem na efektivnost systému, včetně zhodnocení efektivity některých úseků železničních tratí-

Příklady aktivit: Zlepšování regionálního taktového grafikonu železniční dopravy ve vazbě na celostátní takt; zpracování nových dopravních konceptů a optimalizovaných jízdních řádů autobusové dopravy jako podklad pro vypsání nabídkových řízení na dodavatele; užití moderních, efektivních prvků dopravní obslužnosti; zahrnutí linek cyklobusů do systému veřejné linkové dopravy.

Opatření: Provedení nabídkových řízení na zajištění dopravního výkonu ve veřejné dopravě spojené s rozšířením integrovaného systému na území celého kraje

Příklady aktivit: Postupné provedení nabídkových řízení na dodavatele dopravního výkonu v autobusové dopravě v některých oblastech; provedení nabídkových řízení na provozovatele regionální železniční dopravy; postupné rozšíření integrovaného dopravního systému na území celého kraje v souvislosti s prováděním nabídkových řízení.

Opatření: Integrace tarifů v jednotlivých městech i v regionální dopravě včetně integrace jednotlivého jízdného

Příklady aktivit: Sjednocení slev z jízdného v MHD v Plzni a v integrované dopravě Plzeňska; tarifní integrace regionální a městské autobusové dopravy v regionálních centrech kraje; - příprava integrace jednotlivého jízdného v rámci IDS Plzeňského kraje.

Specifický cíl 5.7: Zkvalitnit infrastrukturu pro integrovaný dopravní systém kraje

Opatření: Výstavba přestupních terminálů a záchytných parkovišť P+R

Příklady aktivit: Výstavba autobusového terminálu u Hlavního nádraží v Plzni; výstavba terminálu Bory a Slovany v Plzni; výstavba či úprava přestupního terminálu BUS-vlak u železničních stanic⁴⁴; výstavba záchytných parkovišť P+R v přestupních uzlech; výstavba autobusových zastávek potřebných ke zrychlení nebo zefektivnění dopravy.

Opatření: Zavádění a provoz komplexních řídicích, informačních a platebních systémů

Příklady aktivit: Vybudování centrálního dispečinku IDS Plzeňského kraje k řízení autobusové a železniční dopravy; vybavení přestupních uzlu informačními systémy.

Opatření: Obnova vozového parku

Příklady aktivit: obnova vozového parku autobusu související s prováděním nabídkových řízení na dodavatele dopravního výkonu v jednotlivých oblastech; obnova vozového parku železniční dopravy; postupná obnova vozového parku tramvají, autobusu a trolejbusu MHD v Plzni dle schválené investiční koncepce.

Strategický cíl 6: zabezpečit příznivé životní prostředí pro obyvatele kraje

Příznivé životní prostředí je jedním z pilířů udržitelného rozvoje. Na území Plzeňského kraje je jeho stav příznivý, ale bylo stanoveno několik oblastí, kterými je potřeba se zabývat a řešit je.

⁴⁴ Konkrétně: Nezvěstice, Blovice, Nepomuk, Pačejov, Horažďovice, Dobřany, Přeštice, Nýrsko, Nýřany, Staňkov, Stod, Heřmanova Huť, Poběžovice, Stříbro, Planá u Mar. Lázní, Bezručice, Plasy, Žihle, Mirošov-město

Specifický cíl 6.1: Zajistit ekonomicky efektivní a bezpečnou vodohospodářskou infrastrukturu

Vodohospodářskou infrastrukturu v menších obcích s rozvolněnou strukturou je nutné řešit dle místních podmínek a nalézt optimální řešení právě v daném prostředí. Důležitá je také ochrana vody v místních zdrojích.

Opatření: Zásobování vodou menších sídel (obcí do 2000 obyvatel a částí obcí)

Příklady aktivit: vyhledávání, ověřování a využití místních zdrojů vody pro menší sídla vč. budování úpraven a související infrastruktury; rekonstrukce a výstavby rozvodných sítí pitné vody.

Opatření: Dořešení druhého zdroje vody pro oblastní vodovod Plzeňské aglomerace

Příklady aktivit: Zajištění studie proveditelnosti s případným hodnocením variant; zahájení přípravy investice.

Opatření: Efektivní využívání vodních zdrojů

Příklady aktivit: Uplatnění technologií vedoucích k úspoře pitné vody vč. využívání málo znečištěných odpadních vod; užitkové využívání dešťové vody.

Opatření: Odvádění a čištění odpadních vod na úrovni dané směrnicemi EU a vodním zákonem

Příklady aktivit: Výstavba, modernizace a intenzifikace ČOV s využitím místně optimálních technologií; rekonstrukce a obnova kanalizací.

Opatření: Snížení rizik znečištění povrchových a podzemních vod -

Příklady aktivit: Likvidace starých ekologických zátěží s rizikem kontaminace vod; legislativní iniciativa na zpřísnění podmínek pro užití hnojiv a pesticidů při zemědělské činnosti a na dodržování agrotechnických postupů; zajištění ochrany zdrojů vody včetně eliminace hrozeb kontaminace v širším území; ekologicky příznivé nakládání s dešťovými vodami v zastaveném území; vyhodnocení a aktualizace Plánu oblastí povodí ze strany podniku Povodí.

Specifický cíl 6.2: Zavést efektivní a ekologické způsoby nakládání s odpady

Opatření: Omezení množství odpadu ukládaného na skládky

Příklady aktivit: Předcházení vzniku odpadů; uplatnění technologií pro opětovné využití odpadů ve výrobním sektoru; podpora zařízení pro materiálové využití odpadů; realizace zařízení pro energetické využití odpadů; rozvoj vybavenosti obcí pro sběr recyklovatelného odpadu.

Opatření: Snížení plošné zátěže území odpadem

Příklady aktivit: Rekultivace starých skládek; likvidace nelegálních skládek; důsledné čištění veřejných prostranství a okolí komunikací.

Opatření: Integrovaný systém nakládání s odpady (ISNO)

Příklady aktivit: Investice do zavedení ISNO (kraj, město); dobudování sítě sběrných dvorů; výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady.

Specifický cíl 6.3: Eliminovat znečištění ovzduší z dopravy a výroby energie

Opatření: Snížení objemu emisí látek znečišťujících ovzduší

Příklady aktivit: Zavádění motorů s minimálními emisemi znečišťujících látek v prostředcích veřejné dopravy; dotace na plynofikaci a další ekologické formy vytápění; využívání obnovitelných zdrojů energie bez negativních důsledků na půdu, vodu, vzhled sídel a krajinný ráz.

Opatření: Energetická efektivnost a úspory energií – Je nezbytné zastavit nepříznivý trend návratu domácností k využívání fosilních paliv z ekonomických důvodů.

Příklady aktivit: Výstavba, rozšiřování a zefektivnění systému CZT; výstavba, rekonstrukce a úprava stacionárních zdrojů; snižování energetické náročnosti budov; dotace na realizaci energeticky úsporných budov.

Specifický cíl 6.4: Snížit riziko povodní a eliminovat škody způsobené povodněmi

Plzeňský kraj, především Plzeň, je povodněmi zasahována poměrně často. Je to způsobené klimatickými změnami, přirozenými cykly i lidskou činností a snižováním retenční schopnosti krajiny. Zmírnění důsledků je možné především dodržováním předpisů při využívání záplavových území a komplexní integrovanou péčí o území povodí.

Opatření: Integrovaný management povodí

Příklady aktivit: Realizace protierozních opatření, přirozených rozlivů, mokřadů, drobných vodních nádrží; revitalizace toku s cílem zpomalení odtoku; odbahňování vodních nádrží.

Opatření: Snížení rizik nepříznivých důsledků povodní

Příklady aktivit: Aktualizace záplavových území a důsledné dodržování podmínek pro jejich využití; zlepšení hydromorfologického stavu útvaru povrchových vod; realizace přírodě blízkých a technických protipovodňových opatření v souladu

s plány dílčích povodí; koordinace krizových složek kraje a obcí a dalších subjektů (podniky Povodí, CHMÚ).

Specifický cíl 6.5: Zlepšit stav krajiny

Je potřeba zabezpečit klíčové funkce krajiny (produkční, rekreační a ekologické), zpřísnit pravidla pro pěstování zejména plodin pro energetické využití a eliminovat zátěž půdy a vody rezidui hnojiv a pesticidů. Také je nutná změna porostního složení lesů a stabilizace porostů.

Opatření: Zastavení procesu úbytku a degenerace zemědělské půdy

Příklady aktivit: Prioritní využívání vnitřních rezerv pro územní rozvoj sídel; legislativní iniciativa na zpřísnění podmínek pro agrotechnické postupy; realizace protierozních opatření.

Opatření: Zvýšení stability a rozmanitosti lesů

Příklady aktivit: Zvýšení podílu dřevin odpovídajících přirozené vegetaci v lesích; realizace stabilizačních opatření v lesích.

Opatření: Zvýšení stability a biodiverzity zemědělské krajiny

Příklady aktivit: Realizace drobných prvků v krajině, ÚSES ap.; realizace ekologických opatření v rámci pozemkových úprav.

Opatření: Zajištění ochrany krajinného rázu

Příklady aktivit: Zajištění strategie ochrany krajinného rázu.

Opatření: Řešení problematiky ochrany přírody ve vztahu k využívání území

Příklady aktivit: Aktualizace Koncepce ochrany přírody Plzeňského kraje; rozvojové strategie obcí v NP a CHKO zohledňující vyváženost ochrany přírody a ŽP, stabilitu obyvatelstva a hospodářský rozvoj.

Specifický cíl 6.6: Zvýšit povědomí o problematice životního prostředí

Opatření: Rozšíření vzdělávacích a osvětových aktivit v oblasti životního prostředí

Příklady aktivit: Příprava a realizace programů EVVO zaměřených na hospodaření v krajině, nakládání s odpady, nakládání s vodou a na obnovitelné zdroje energie; projekty neziskového sektoru v oblasti vzdělávacích aktivit v rámci školní i mimoškolní výchovy; přehlídka příkladu dobré praxe v rámci kraje (SMO Plzeňského kraje); systematické využívání médií k působení na veřejnost.

Opatření: Vytvoření poradenského zázemí pro místní projekty a aktivity

Příklady aktivit: Zajištění informací o příkladech dobré praxe; vybudování sítě poradenských pracovišť pro řešení projektů ve vybraných oblastech životního prostředí; odborná a metodická příprava poradců pro řešení projektu v životním prostředí;

rozšíření výuky a výzkumu ZČU k problematice optimalizace využívání krajiny a opětovného využití odpadů.

5.3. Implementační část

Cílem této části je shrnout hlavní úkoly implementace a stanovit jejich realizační podmínky. Je rozdělen do pěti následujících částí.

5.3.1. Obsah Programu

Obsah Programu je vytvořen s ohledem na základní okruhy jeho použití. Jeho účely jsou: prosazování požadavků a potřeb Plzeňského kraje v nadřazených koncepcích a strategiích (např. národní úroveň – Politika územního rozvoje apod.); zohlednění a rozpracování poznatků a závěrů Programu v územních a oborových koncepcích Plzeňského kraje (např. Zásady územního rozvoje apod.); tvorby obsahu a zaměření nových rozvojových záměrů Plzeňského kraje; hodnocení souladu rozvojových záměrů a projektů ostatních subjektů s cíli Programu; podklad pro komplexní hodnocení sociální a ekonomické úrovně Plzeňského kraje; koordinace plnění úkolu kraje v rámci priorit Akčního Plánu; prezentace Plzeňského kraje.

5.3.2. Aktualizace Programu

Jednotlivé části programu je nutné aktualizovat, aby byl Program použitelný. Za jeho aktualizaci odpovídá Rada Plzeňského kraje a za provedení Odbor regionálního rozvoje KÚ Plzeňského kraje.

5.3.3. Monitorování

Situaci a vývojové trendy vyhodnocuje prostřednictvím sady indikátorů Odbor regionálního rozvoje KÚ Plzeňského kraje. Informace pro to potřebné zajišťuje Odbor informatiky KÚ Plzeňského kraje

5.3.4. Evaluace Programu

Pracovní skupina vytvořená pro Program v roce 2013 bude případně s dalšími partnery projednávat každoroční Zprávu o sociální a ekonomické situaci Plzeňského kraje. Zpráva by měla obsahovat také informace o realizovaných aktivitách. Odpovědnost za Evaluaci nese Odbor regionálního rozvoje KÚ Plzeňského kraje.

5.3.5. Zapojení partnerů a veřejnosti do realizace Programu

Program je přístupný veřejnosti pro účely dalších strategických prací, prezentací apod. Subjekty kraje mohou průběžně vznášet připomínky a doporučení k Programu. Za evidenci připomínek a námětů odpovídá Odbor regionálního rozvoje KÚ Plzeňského kraje.

5.4. Akční plán

Akční plán je rozdělen do třinácti odvětvových priorit určených na základě Strategické části Programu. Obsahuje jejich popis, cíle, aktivity kraje a další vybrané aktivity. V této kapitole se zaměříme pouze na jejich aktivity, jelikož jejich problematika a cíle již byly výše vyjádřeny.

5.4.1. Střední vzdělávání v Plzeňském kraji pro potřeby praxe

Aktivity: Realizace Motivačního programu na podporu technického vzdělání v Plzeňském kraji⁴⁵; zavedení systému podpory kraje pro vybrané obory (stipendia, příspěvky na stravu, ubytování, dopravu apod.); vytvoření platformy spolupráce Plzeňského kraje, škol, zaměstnavatelů a dalších partnerů v oblasti lidských zdrojů⁴⁶; zavedení systému monitorování vývoje trhu práce a potřeb zaměstnavatelů a další.

5.4.2. Těsnější propojení ZČU s rozvojem Plzeňského kraje

Aktivity: spolupráce samosprávy kraje s VŠ; marketing ZČU a další.

5.4.3. Zlepšení kvality a dostupnosti sociálních služeb ve spolupráci s neziskovým sektorem

Aktivity: Podpora obcí při zajišťování pečovatelské služby⁴⁷; koncepce struktury typu ubytovacích zařízení sociálních služeb, která bude odpovídat poptávce; podpora zřizování denních center, denních stacionářů, krizových center; transformace institucionální péče v péči komunitní⁴⁸ a další.

⁴⁵ Od roku 2013 je krajem každoročně vyhlašován dotační program „Motivace pro technické vzdělávání mládeže Plzeňského kraje“, s cílem zvýšit motivaci žáků základních škol ke studiu technických oborů a poskytnout účelově finanční prostředky na podporu středních škol. Pravidelný předpokládaný objem peněžních prostředků na realizaci programu z rozpočtu Plzeňského kraje je 1.000.000 Kč ročně. Žádost o dotaci mohou podat střední školy zřizované Plzeňským krajem, které jsou vhodným způsobem vybaveny a jsou schopny poskytnout žákům II. stupně základních škol, přípravu pro studium technických oborů na středních školách v Plzeňském kraji. (Motivace pro technické vzdělávání. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/taxonomy/term/3813>)

⁴⁶ Např. Regionální sektorová dohoda pro Plzeňský kraj v oblasti textilního, oděvního, kožedělného a obuvnického průmyslu podepsaná 13. února 2019. (Podpis regionální sektorové dohody pro Plzeňský kraj. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/podpis-regionalni-sektorove-dohody-pro-plzensky-kraj-2>)

⁴⁷ Např. Dotační podpora pro obce, které mají uzavřenu smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb na zajišťování pečovatelské služby na území Plzeňského kraje v roce 2018. Předpokládaný objem finančních prostředků činil 1.500.000 Kč. (Podpora pro obce, které mají uzavřenu smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb na zajišťování pečovatelské služby na území Plzeňského kraje v roce 2018. *Plzeňský kraj: eDotace* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://dotace.plzensky-kraj.cz/verejnost/dotacnititul/604/>)

⁴⁸ Např. Program podpory sociálních služeb v Plzeňském kraji 2015, který dotuje nestátní neziskové organizace a fyzické osoby poskytující sociální služby v Plzeňském kraji. Na tento dotační program byl učen objem finančních prostředků ve výši 6.900.000 Kč. (Program podpory sociálních služeb v Plzeňském kraji 2015. *Plzeňský kraj: eDotace* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://dotace.plzensky-kraj.cz/verejnost/dotacnititul/37/>)

5.4.4. Aktivní využívání volného času obyvatel

Aktivity: Podpora veřejné prezentace spolkové činnosti a dobrovolných aktivit v oblasti kultury (např. festivalů, slavností, soutěží) a podpora významných regionálních kulturních akcí⁴⁹; zajištění stěžejních projektů Plzeňského kraje v rámci projektu Plzeň-Evropské hlavní město kultury 2015 a jejich finanční; podpora rekonstrukce školních sportovišť a jejich zpřístupňování veřejnosti⁵⁰; podpora neziskových organizací pečujících o aktivní využívání volného času dětí a mládeže a další.

5.4.5. Posílení znalostní ekonomiky

Aktivity: Pořízení a aktualizace Regionální inovační strategie⁵¹; ustavení regionální koordinační skupiny pro ekonomický rozvoj ve spolupráci města Plzně a Plzeňského kraje, výzkumných organizací, zástupců podniků, servisních organizací a hospodářské komory; zohlednění regionálních potřeb v oblasti inovací v národních a příhraničních programech podpory výzkumu, vývoje a inovací; podpora popularizace vědy na SŠ⁵² a další.

5.4.6. Podpora podnikání

Aktivity: Zajištění personálních kapacit kraje pro koordinaci aktivit podpory podnikání; vybudování systému dělby kompetencí subjektu, regionálních a vládních, posílení spolupráce s agenturou CzechInvest; vybudování regionálního systému koordinace služeb zaměstnanosti⁵³; rozvoj spolupráce subjektů zajišťujících služby podpory

⁴⁹ Např. Dotační program Podpora kultury v Plzeňském kraji pro rok 2019, který podporuje festivaly, soutěže a multizánrové aktivity (taneční, divadelní, filmové a literární), hudbu (vč. Festivalů a soutěží; výtvarné umění, Land Art, foto a design (pouze výstavy a veřejná prezentace děl), tradiční lidovou kulturu (prezentace jevů tradiční lidové kultury a výrobků lidových řemesel, výstavní projekty) a další okruhy. Příjemci je poskytována dotace ve výši maximálně 80 % skutečně vynaložených celkových nákladů. (Dotační program Podpora kultury v Plzeňském kraji pro rok 2019 - vyhlášení. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/dotacni-program-podpora-kultury-v-plzenskem-kraji-pro-rok-2019-vyhlaseni>)

⁵⁰ Např. Investiční program Podpora vybudování a modernizace sportovišť v roce 2017. Určený objem finančních prostředků 8.000.000 Kč. (Podpora vybudování a modernizace sportovišť v roce 2017. Plzeňský kraj: eDotace [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://dotace.plzensky-kraj.cz/verejnost/dotacnititul/469/>)

⁵¹ *Regionální inovační strategie Plzeňského kraje* [online]. Plzeň: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s., únor 2018.

⁵² Např. Projekt Popularizace vědy a badatelsky orientované výuky realizovaný od 1. dubna 2014 do 30. června 2015, jehož cílem bylo vzdělávat akademické a výzkumné pracovníky ZČU tak, aby dokázali poutavým a přístupným způsobem komunikovat výzkum a vývoj v oblasti technických a přírodních věd nejen směrem ke studentům VŠ, ale také k žákům SŠ a ZŠ, navázat systematickou spolupráci se školami. Na tento projekt bylo alokováno 24.173.182,39 Kč. Zdroj a další informace: Detail projektu: Popularizace vědy a badatelsky orientované výuky. *Databáze výstupů projektů: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2014 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://database.op-vk.cz/Project/Detail/6042>

⁵³ Teritoriální pakt zaměstnanosti Plzeňského kraje vznikl zakládací smlouvou 25. ledna 2016. Zdroj a další informace: ZÁKLADNÍ INFORMACE O PAKTU ZAMĚSTNANOSTI. *Pakt zaměstnanosti: Plzeňského kraje* [online]. 2018 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.pzpk.cz/zakladni-informace/>

podnikání; aktualizace výzkumu a strategie v cestovním ruchu; účast na veletrzích cestovního ruchu a jejich⁵⁴ pořádání a další.

5.4.7. Strategické rozhodování veřejné správy

Aktivity: zpracování, aktualizace a uplatňování strategických dokumentů regionálního rozvoje na úrovni kraje; aktualizace Zásad územního rozvoje Plzeňského kraje⁵⁵, zpracování územních studií; zavést systém monitorování regionální ukazatelů a informací o území; podpora zpracování územních plánů obcí (např. v rámci PSOV)⁵⁶; aktivní zapojení do aktualizace Politiky územního rozvoje ČR; projektová a majetková příprava zásadních investic Plzeňského kraje; stabilní podpora Programu stabilizace a obnovy venkova a další.

5.4.8. Vnější vztahy kraje

Aktivity: stabilizace systému finanční podpory Cíle 3; příprava projektu kraje v rámci Cíle 3; prezentace výsledků příhraniční spolupráce; výměna zkušeností s partnerskými regiony; společné projekty s partnerskými regiony⁵⁷; zapojení kraje do sítí a asociací; účast kraje v mezinárodních projektech a iniciativách a další.

5.4.9. Zkvalitnění silniční sítě v regionu

Aktivity: využití operačních programů období 2014 – 2020 a realizace vhodných staveb (např. II. etapa západního okruhu v Plzni, realizace návazných staveb na D5 na Rokycansku, zejména dokončení obchvatu Rokycany – Hrádek⁵⁸); přehodnocení sítě

⁵⁴ ITEP 2018 – Veletrh cestovního ruchu Plzeňského kraje konaný 20 – 22. 9. 2018 v Plzni. (ITEP: *Veletrh cestovního ruchu* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.itep-plzen.cz/>)

⁵⁵ Aktualizace probíhají. Nejnovější Aktualizaci č. 4 Zásad územního rozvoje PK vydalo zastupitelstvo usnesením dne 17. 12. 2018. (Zásady územního rozvoje. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/zasady-uzemniho-rozvoje>)

⁵⁶ PSOV PK 2019 – Územní plány. Jsou poskytovány investiční dotace na zpracování návrhu územního plánu obcí PK (do 2000 obyvatel) a obcí na území dbalého Vojenského újezdu Brdy (bez ohledu na počet obyvatel). Předpokládaný objem finančních prostředků činí 4.000.000 Kč. (PSOV PK 2019 - Územní plány. *Plzeňský kraj: eDotace* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://dotace.plzensky-kraj.cz/verejnost/dotacnititul/654/>)

⁵⁷ Jednou z takových aktivit bylo například 5. partnerské fórum projektu „Plzeňský kraj a Horní Falc – evropští sousedé“, které proběhlo 27. března 2014 v Regensburgu. Tam proběhlo představení dosavadní práce řídicích skupin a následně otevřená diskuze a výměna zkušeností s přeshraniční spoluprací v oblasti školství, hospodářství, zemědělství, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu, kultury, zdravotnictví, územního plánování a dopravy. (5. partnerské fórum projektu "Plzeňský kraj a Horní Falc – evropští sousedé". *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/5-partnerske-forum-projektu-plzensky-kraj-a-horni-falc-evropsti-sousedede>)

⁵⁸ III/11724 Obchvat Rokycany – Hrádek: V roce 2013 byla dokončena první etapa této stavby. Dokončení druhé etapy se předpokládá v prosinci 2019. „Stavba bude financovaná Plzeňským krajem, předpokládané výdaje činí 115 mil. Kč. Plzeňský kraj získal na tuto akci dotační prostředky z Integrovaného regionálního operačního programu ve výši 90 %“. (III/11724 OBCHVAT ROKYCANY – HRÁDEK, 2. ÚSEK. SÚSPK: *Správa a údržba silnic Plzeňského kraje příspěvková*

silnic II. třídy spojené s redukcí délky; projektová a majetková příprava systémově důležitých úseků silnic II. třídy (např. II/180 Kyšice – Chrást, II/187 Cíhan – Sušice); podpora kraje systémovému řešení zpoplatnění vybraných silnic II. třídy pro tranzitní nákladní dopravu a další.

5.4.10. Zkvalitnění infrastruktury pro veřejnou dopravu

Aktivity: podpora výstavby autobusových terminálů u vybraných velkých nádraží v kraji (např. Plzeň hl.n.⁵⁹); podpora výstavby či úpravy přestupního terminálu BUS-vlak u 18 vybraných železničních stanic; podpora výstavby záchytných parkovišť P+R u nácestných železničních stanic; a další.

5.4.11. Vybudování integrovaného dopravního systému kraje

Aktivity: optimalizace linkového vedení autobusu a koordinace jízdních řádů v jednotlivých oblastech; provedení nabídkových řízení na dodavatele dopravního výkonu v autobusové dopravě v definovaných oblastech; zvýšení efektivity systému veřejné dopravy; provedení nabídkových řízení na provozovatele regionální železniční dopravy⁶⁰; vybudování centrálního dispečinku IDS Plzeňského kraje k řízení autobusové a železniční dopravy; integrace tarifů v jednotlivých městech i v regionální dopravě a další.

5.4.12. Ekonomicky efektivní a bezpečné zásobování vodou

Aktivity: vyhodnocování a aktualizace Programu rozvoje vodovodů a kanalizací⁶¹; vybudování sítě poradenských pracovišť pro místní udržitelná řešení v oblastech zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod a optimalizaci hospodaření

organizace [online]. 2017 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.suspk.eu/o-nas/aktuality-upozorneni/doc/iii-11724-obchvat-rokycany-hradek-2-usek-94/doc-news.htm>

⁵⁹ Autobusový terminál u hlavního nádraží v Plzni byl zprovozněn 9. prosince 2018. Nový terminál má 9 odjezdových stanovišť a jedno příjezdové. V současné době jej využívají převážně linky z jižního a východního Plzeňska, od roku 2020 by na terminál měli zajíždět všechny páteřní linky kromě těch ze severního Plzeňska, pro které ještě musí být vytvořeny vhodné podmínky. (Nový autobusový terminál Hlavní nádraží. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/novy-autobusovy-terminal-hlavni-nadrazi>)

⁶⁰ 22. února 2019 podepsal Plzeňský kraj smlouvu se zástupci Českých drah, které zajistí nové vlaky vybavené moderními technologiemi a vysokým komfortem od roku 2021 na lince P2 Klatovy – Plzeň – Beroun. Jedná se o první soutěž na nová vozidla v elektrické trakci. Do nabídkového řízení se přihlásili dva účastníci – České dráhy a RegioJet. Společnost RegioJet však musela být vyloučena pro nezajištění nabídky. Nabídkovou cenu jediného uchazeče se podařilo výrazně snížit v rámci elektronické aukce na úroveň ceny, která je v ekonomických možnostech kraje. (16. České dráhy uzavřely s Plzeňským krajem smlouvu na provoz linky P2 Klatovy – Plzeň – Beroun. *Parlamentní listy.cz* [online]. 2014 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Ceske-drahy-uzavrely-s-Plzenskym-krajem-smlouvu-na-provoz-linky-P2-Klatovy-Plzen-Beroun-571490>)

⁶¹ V roce 2017 přistoupil Plzeňský kraj k aktualizaci všech údajů v Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Plzeňského kraje, která probíhá v letech 2017 – 2019. (Revize stávajícího Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Plzeňského kraje. *Plzeňský kraj: nejlepší místo pro život* [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/revize-stavajiciho-planu-rozvoje-vodovodu-a-kanalizaci-plzenskeho-kraje>)

v krajině; zajištění administrativní podpory obcím při zpracování žádostí do OP; přehodnocení a aktualizace ochranných pásem vodních zdrojů; zajištění likvidace starých ekologických zátěží; příprava a realizace programu EVVO zaměřených na hospodaření v krajině a využívání obnovitelných zdrojů energie bez negativních důsledků na pudu a vodu a další.

5.4.13. Efektivní a ekologicky příznivé nakládání s odpady

Aktivita: vyhodnocování a aktualizace Programu nakládání s odpady⁶²; vybudování sítě poradenských pracovišť pro místní udržitelná řešení v oblastech nakládání s odpady; zajištění administrativní podpory obcím při zpracování žádostí do OP; důsledné čištění okolí komunikací ve správě kraje; realizace programu EVVO zaměřeného na snížení produkce odpadu a správné nakládání s odpady; dotace obcím na zařízení pro sběr recyklovatelného odpadu a další.

⁶² Program nakládání s odpady byl aktualizován dokumentem „Plán odpadového hospodářství Plzeňského kraje na období 2016 – 2026“, který byl zpracovaný společností ISES, s.r.o., vydaný v červenci 2015 pod ministerstvem životního prostředí.

6. Závěr

Pro Plzeňský kraj je charakteristická především jeho diferenciací, spočívající ve vysoké koncentraci obyvatel, ekonomických subjektů, služeb, školských, zdravotnických, kulturních, sociálních a sportovních zařízení do jeho statutárního města Plzně a blízkého okolí. Naopak zbylou většinu jeho území pokrývá příroda, hospodářská půda a venkovská sídla s nízkou hustotou zalidnění a občanskou vybaveností.

Velké příležitosti přináší tomuto kraji jeho umístění mezi ekonomicky silným Bavorskem a hlavním městem Prahou a jejich propojení. Je nutné udržovat a stále zlepšovat efektivní, ekologicky příznivé a bezpečné nakládání s odpady a zásobování vodou. Kraj disponuje kvalitní přírodou, kterou je ovšem potřeba uchránit především před negativními vlivy zemědělství, lesního hospodaření a stále rostoucí dopravou. Velký objem dopravy také způsobuje rychlé opotřebení silnic. Kraj neustále opravuje a vylepšuje silniční síť, která je opotřebovaná a její hlavní tahy jsou vedené přes centrum města Plzně. Postupně zlepšována je také veřejná doprava, její infrastruktura nebo kvalita.

Mezi hlavní sociální problémy, se kterými se kraj potýká, patří stárnutí populace zvyšování věku prvorodiček a pokles sňatků oproti rozvodům. Lékařská a sociální péče se musí přizpůsobit struktuře obyvatel. V oblasti školství je nutné přizpůsobit oborovou nabídku potřebám praxe.

Pozitivně lze hodnotit míru nezaměstnanosti a hrubý domácí produkt kraje. Kraj se musí zaměřit na přilákání a udržení odborníků v kraji a podporu vědy výzkumu a inovací a především jejich zavádění do praxe. Střední školy se zde potýkají s početně slabými ročníky, zatímco mateřské školky musí dočasně zvyšovat kapacity.

Tyto podmínky jsou podrobně zhodnoceny v *Programu rozvoje Plzeňského kraje 2014+* a na jejich základě sestaveny opatření, které by měl kraj učinit v období let 2014 - 2020, aby byl jeho rozvoj efektivní a udržitelný. Daří se mu to především v oblasti dopravy ať už změnami v silniční síti nebo úpravou linek veřejné dopravy, k jejichž realizaci dochází především v posledních letech. I přes všechny již provedené změny je centrum Plzně doposud zatíženo velkým objemem automobilové dopravy, což by zásadně mělo změnit především dokončení II. etapy západního okruhu v Plzni, které je

předpokládané v roce 2022. Významné je také například dokončení autobusového terminálu u hlavního nádraží v Plzni a postupný přesun spojů z dosavadního vzdáleného centrálního autobusového nádraží.

Nedostatky v plnění naopak můžeme nalézt v části environmentální, kde mnoho cílů naplněno není. Základním nedostatkem je nedostatečná podpora obcí v recyklaci odpadu. Také například nebyl naplněn požadavek na novou koncepci ochrany krajiny Plzeňského kraje.

Mnoho informací o naplňování stanovených cílů a aktualizacích programů téměř nelze nalézt, jsou nesrozumitelné nebo případně obsaženy v rozsáhlých a nepřehledných tabulkách. Dle mého názoru je v této oblasti stěžejním bodem kontrola, zájem a spolupráce fyzických a právnických osob na daném území. Neznalost a nedostupnost informací tyto osoby ovšem často od případného zájmu odrazuje.

Na základě zkoumání dokumentu je možné říct, že kraj většinu stanovených cílů postupně naplňuje. Otázkou zůstává, zda výsledky činností opravdu dosáhnou žádaného efektu. Jedná se o velké množství dat z různých oborů a není možné tyto přesnější odpovědi nalézt v rozsahu a zaměření této práce. Budou ovšem promítnuty v analýze strategického dokumentu pro následující období.

Resumé

This diploma thesis is dealing with problematic of sustainable development of the Pilsen region. Readers are briefly acquainted with sustainable development policy at first part of the thesis. The second part describes and characterizes the conditions of the Pilsen region. Next chapter contains conditions of evolution in economic, social and environmental sector of Pilsen region.

The main part of the thesis is parsing of strategic document *Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+* by the Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. which is a fundamental pillar for the development policy of the territory from 2014 to 2020. This chapter provides an outline for the real implementation of the stated plans. The aim of this thesis is not only to describe and characterize the conditions of the Pilsen region, but above all to show the possibilities of solving sustainable development of the region in its given conditions and the region's efforts to fulfil these solutions. The last section contains a summary of the results derived from the main part of the thesis.

Centre of Pilsen region is specific with high concentration of inhabitants and also economic, educational, cultural and social facilities. On contrary Rest of The Pilsen territory can be described as low in population density and rich in nature. Many of the region's opportunities are given by the location situated in between economically strong Germany and the capital city of Prague.

The region's administration is being forced to constantly improve the road network and public transportation due to the current traffic inconveniences. The main elements of development are getting enough skilled workforce and attracting foreign investors, or boosting the region's competitiveness. It is necessary to strengthen and improve the technical fields of secondary education and also support science and research while putting it more into practice.

The region is gradually fulfilling its Program objectives. The question remains whether the results have the desired effect. This can be seen from the analysis of the strategic document for the following period. It is possible to further elaborate this thesis in this way and find out.

Seznam zkratk

- CZT – Centrální zdroj tepla
ČOV – Čistírny odpadních vod
EDV – Evropský region Dunaj-Vltava
EVVO – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
ICT – Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
IDS – Integrovaný dopravní systém
IZS – Integrovaný záchranný systém
LDN – Léčebna dlouhodobě nemocných
MAS – Místní akční skupina
MMP – Magistrát města Plzně
MSP – Malý a střední podnikatelé
NNO – Nestátní nezisková organizace
OP - Operační program
OŠMT – Odbor školství mládeže a tělovýchovy
PSOV – Program stabilizace a obnovy venkova
RIS – Regionální inovační strategie
SMO ČR – Sdružení měst a obcí ČR
SOČ – Středoškolská odborná činnost
SVČ – středisko volného času
SVP – středisko výchovné péče
ÚSES – Územní systém ekologické stability
VaV – Věda a výzkum
ZÚR – Zásady územního rozvoje
ZUŠ – základní umělecká škola

Přehled pramenů

Literatura

1. KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
2. WOKOUN, RENÉ. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 2. rozš. vyd. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
3. KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Pavel MATES. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy: [vybrané kapitoly]*. 2. rozš. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 80-859-6369-8.
4. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. (ve Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 1. vyd.). Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7380-5.
5. PATOČKA, J., HEŘMANOVÁ, E. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, 2008. ISBN: 978-80-7357-347-8
6. JIŘÍ JEŽEK a kol. *Regionální rozvoj*. Západočeská univerzita v Plzni, 2014. ISBN 978-80-261-0462-9.
7. WAISOVÁ, Š. (ed.), *Chudoba a bohatství v současném světě*. Plzeň, 2006. ISBN 80-86898-86-5.
8. PEKÁREK, M. aj., *Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy související. Komentované znění*. Brno: Masarykova univerzita, 2000. ISBN 80-210-2376-7
9. BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje. Nástin, kritika, implikace*. Univerzita Karlova v Praze, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
10. KABÁTOVÁ, Jana. *Politika udržitelného rozvoje*. Plzeň, 2017. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra veřejné správy. Vedoucí práce JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Dokumenty

1. *Statistická ročenka Plzeňského kraje 2017* [online]. Plzeň: Český statistický úřad, 2018. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-plzenskeho-kraje-2017>
2. *Program rozvoje plzeňského kraje 2014+* [online]. Plzeň: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s., duben 2014. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen>
3. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji ve školním roce 2017/2018* [online]. Plzeň: Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje. Dostupné z: file:///C:/Users/uzivatel/Downloads/vyrocní_zprava_2017-2018.pdf
4. *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje 2017* [online]. Plzeň: Český statistický úřad, 2018. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-tendence-demografickeho-socialniho-a-ekonomickeho-vyvoje-plzenskeho-kraje-2017>
5. *HORIZON 2020 ve stručnosti; Rámcový program EU pro výzkum a inovace* [online]. Lucemburk: EVROPSKÁ KOMISE - Generální ředitelství pro výzkum a inovace, 2014. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/H2020_CS_K10213413CSN.pdf
6. *Regionální inovační strategie Plzeňského kraje* [online]. Plzeň: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s., únor 2018. Dostupné z: <https://www.inovujtevpk.cz/data/folders/regionalni-inovacni-strategie-plzenskeho-kraje-prvni-aktualizace-02-2018--f21.pdf?show=1>
7. *Plán dopravní obslužnosti Plzeňského kraje na léta 2017 – 2021* [online]. Plzeň: POVED s.r.o. Plzeňský organizátor veřejné dopravy. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/plan_do_aktual.pdf
8. *Plán odpadového hospodářství Plzeňského kraje 2016 – 2026* [online]. Praha: ISES, s.r.o.; Ministerstvo životního prostředí, červenec 2015. Dostupné z: file:///C:/Users/uzivatel/Downloads/poh_plzensky_kraj.pdf
9. *Koncepce ochrany přírody a krajiny v Plzeňském kraji* [online]. Praha: Autorský kolektiv, 2004. Dostupné z: http://www.centrumprokrajinu.cz/doc/PDF_08.pdf

10. Kraji se daří postupně snižovat ztrátu svých nemocnic. *Plzen.cz* [online]. 2017, Led 3, 2019 [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: <https://www.plzen.cz/kraji-se-dari-postupne-snizovat-ztratu-svych-nemocnic/>
11. *ITEP: Veletrh cestovního ruchu* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.itep-plzen.cz/>

Webové stránky

1. *Český statistický úřad* [online]. Dostupné z: www.czso.cz
2. *Plzeňský kraj, nejlepší místo pro život* [online]. Dostupné z: www.plzensky-kraj.cz
3. *Statnisprava.cz* [online]. Dostupné z: www.statnisprava.cz
4. *Města obce* [online]. Dostupné z: mesta.obce.cz
5. *Plzeňský kraj, Dotace* [online]. Dostupné z: dotace.plzensky-kraj.cz
6. *Portál digitální mapy: veřejné správy Plzeňského kraje* [online]. Dostupné z: <http://geoportal.plzensky-kraj.cz/gs/zivotni-prostredi/>
7. *Plzeňský kraj: eDotace* [online]. Dostupné z: <http://dotace.plzensky-kraj.cz/verejnost/dotacnititul/37/>
8. Transevropské dopravní sítě (TEN-T): Nová politika transevropské dopravní sítě (TEN-T). *Ministerstvo dopravy* [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: [https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Strategie/Transevropske-dopravni-site-\(TEN-T\)](https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Strategie/Transevropske-dopravni-site-(TEN-T))
9. Fondy EU 2014–2020. *Euromanagers* [online]. 2015 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.euromanagers.cz/cz/fondy-2007-2013/>
10. Místní akční skupiny. *RIS: Regionální Informační Servis* [online]. 2016 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/regionalni-informace/mistni-akcni-skupiny/>
11. (Brownfields). *RIS: Regionální Informační Servis* [online]. 2016 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/regionalni-informace/brownfields/>
12. Čistá výroba elektřiny (neboli výroba elektřiny netto). *Elektrina.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: <https://www.elektrina.cz/slovník/cista-vyroba-elektriny-neboli-vyroba-elektriny-net>
13. Detail projektu: Popularizace vědy a badatelsky orientované výuky. *Databáze výstupů projektů: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2014 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/6042>

14. ZÁKLADNÍ INFORMACE O PAKTU ZAMĚSTNANOSTI. *Pakt zaměstnanosti: Plzeňského kraje* [online]. 2018 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.pzpk.cz/zakladni-informace/>
15. III/11724 OBCHVAT ROKYCANY – HRÁDEK, 2. ÚSEK. SÚSPK: Správa a údržba silnic Plzeňského kraje příspěvková organizace [online]. 2017 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.suspk.eu/o-nas/aktuality-upozorneni/doc/iii-11724-obchvat-rokycany-hradek-2-usek-94/doc-news.htm>
16. České dráhy uzavřely s Plzeňským krajem smlouvu na provoz linky P2 Klatovy – Plzeň – Beroun. *Parlamentní listy.cz* [online]. 2014 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Ceske-drahy-uzavrely-s-Plzenskym-krajem-smlouvu-na-provoz-linky-P2-Klatovy-Plzen-Beroun-571490>
17. Plzeňský kraj. *Statnisprava.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/CZ032>
18. Dobrovolné svazky obcí. *kevis.plzensky-kraj.cz* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: http://kevis.plzensky-kraj.cz/index.php?action=zaznam&lang=cz&id_tabulka=609&format=sestava_html&listovani=a:1:%7bs:5:%22count%22;i:5000;%7d
19. Nezaměstnanost v Plzeňském kraji k 31. 1. 2019. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Plzni* [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/nezamestnanost-v-plzenskem-kraji-k-31-1-2019>
20. *Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň* [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/nezamestnanost-v-plzenskem-kraji-k-31-1-2019>
21. Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji. *Podpora talentů Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.podporatalentu.cz/>
22. Detail projektu: Informační a poradenské centrum dalšího vzdělávání. *Databáze výstupů projektů: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2014 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/10297>

Zákony

1. Zákon č. 183/2006 sb., o územním plánování a stavebním řádu (Stavební zákon)
2. Zákon č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny
3. Zákon č. 100/2001 sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)
4. Zákon č. 17/1992 sb., o životním prostředí

Obrázky

Obrázek 1: Poloha a vnitřní uspořádání Plzeňského kraje. In: *Plzeňský kraj* [online]. 2012 [cit. 2018-11-05]. Dostupné z: https://plzensky-krj.webnode.cz/_files/200000013-b7133b80d4/mapa_plz_kraj.jpg

Obrázek 2: Nemocnice Plzeňského kraje, a.s. In: Nemocnice Plzeňského kraje [online]. 2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.nemocnicepk.cz/o-spolecnosti/>

Obrázek 3: Vývoj a prognóza počtu obyvatel Plzeňského kraje podle věkových skupin. In: Regionální inovační strategie Plzeňského kraje: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. [online]. Únor 2018. Dostupné z: <https://www.inovujtevpk.cz/data/folders/regionalni-inovacni-strategie-plzenskeho-kraje-prvni-aktualizace-02-2018--f21.pdf?show=1>

Tabulky

Tabulka 1: *Základní data o Plzeňském kraji (leden 2019)*. Vlastní zpracování dle dat ČSÚ k 27.1.2019.